

**TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK
ANONİM ŞİRKETİ VE
BAĞLI ORTAKLIĞI**

31 Aralık 2018 Tarihi İtibarıyla ve
Aynı Tarihte Sona Eren Yıla Ait
Konsolide Finansal Tablolar ve
Bağımsız Denetçi Raporu

4 Mart 2019

Bu rapor 5 sayfa bağımsız denetçi raporu ve 60 sayfa konsolide finansal tablolar ve konsolide finansal tablolara ilişkin açıklayıcı dipnotları içermektedir.

KPMG Bağımsız Denetim ve
Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş.
İş Kuleleri Kule 3 Kat:2-9
Levent 34330 İstanbul
Tel +90 212 316 6000
Fax +90 212 316 6060
www.kpmg.com.tr

BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

Türk Hava Yolları Teknik Anonim Şirketi Genel Kurulu'na,

A) Konsolide Finansal Tabloların Bağımsız Denetimi

Görüş

Türk Hava Yolları Teknik Anonim Şirketi'nin ("Şirket" veya "THY Teknik") ve bağlı ortaklığının (birlikte "Grup" olarak anılacaktır) 31 Aralık 2018 tarihli konsolide finansal durum tablosu ile aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait; konsolide kar veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosu, konsolide özkaynaklar değişim tablosu ve konsolide nakit akış tablosu ile önemli muhasebe politikalarının özeti de dâhil olmak üzere konsolide finansal tablo dipnotlarından oluşan konsolide finansal tablolarını denetlemiş bulunuyoruz.

Görüşümüze göre ilişikteki konsolide finansal tablolar, Grup'un 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla konsolide finansal durumunu ve aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait konsolide finansal performansını ve konsolide nakit akışlarını, Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına ("TFRS"lere) uygun olarak tüm önemli yönleriyle gerçeğe uygun bir biçimde sunmaktadır.

Görüşün Dayanağı

Yaptığımız bağımsız denetim, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından yayımlanan Türkiye Denetim Standartlarının bir parçası olan Bağımsız Denetim Standartlarına ("BDS"lere) uygun olarak yürütülmüştür. BDS'ler kapsamındaki sorumluluklarımız, raporumuzun *Bağımsız Denetçinin Konsolide Finansal Tabloların Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları* bölümünde ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. KGK tarafından yayımlanan *Bağımsız Denetçiler için Etik Kurallar* ("Etik Kurallar") ile konsolide finansal tabloların bağımsız denetimiyle ilgili mevzuatta yer alan etik hükümlere uygun olarak Grup'tan bağımsız olduğumuzu beyan ederiz. Etik Kurallar ve mevzuat kapsamındaki etiğe ilişkin diğer sorumluluklar da tarafımızca yerine getirilmiştir. Bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulması için yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

Kilit Denetim Konuları

Kilit denetim konuları, mesleki muhakememize göre cari döneme ait konsolide finansal tabloların bağımsız denetiminde en çok önem arz eden konulardır. Kilit denetim konuları, bir bütün olarak konsolide finansal tabloların bağımsız denetimi çerçevesinde ve konsolide finansal tablolara ilişkin görüşümüzün oluşturulmasında ele alınmış olup, bu konular hakkında ayrı bir görüş bildirmiyoruz.

Hasılatın muhasebeleştirilmesi

Hasılatın muhasebeleştirilmesi ile ilgili muhasebe politikaları ve kullanılan önemli muhasebe tahmin ve varsayımlarının detayı için Dipnot 2.3, Dipnot 2.5.1 ve Dipnot 20'ye bakınız.

Kilit Denetim Konusu	Konunun denetimde nasıl ele alındığı
<p>Grup'un hasılatının büyük bir kısmı uçak bakım gelirlerinden oluşmaktadır ve edim yükümlülüğü yerine getirildikçe hasılatı konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirilmektedir. Ayrıca Grup malzeme satışlarından da hasılat elde etmektedir. Grup, satışını yaptığı malzemeleri müşterisine devrederek edim yükümlülüğünü yerine getirdiğinde hasılatı finansal tablolara alır.</p> <p>Grup'un faaliyetlerinin doğası ve operasyonlarının büyüklüğü gereği, verilen hizmetlerden elde edilen ve satışı gerçekleşen ama müşteriye faturası henüz düzenlenmemiş olan malzemelerden elde edilen hasılatın bir sonraki döneme kaydedilme riski bulunmaktadır. Hasılatın konsolide finansal tablolara alınmasının önemli ölçüde yönetim muhakemesi gerektirmesi sebebiyle, bu konu kilit denetim konusu olarak belirlenmiştir.</p>	<p>Bu alanda uyguladığımız denetim prosedürlerimiz aşağıdakileri içermektedir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hasılatın muhasebeleştirilmesine yönelik Grup yönetiminin uyguladığı muhasebe politikalarının TFRS'ye uygunluğu değerlendirilmiştir. - Grup'un müşterileri ile yapmış olduğu satış sözleşmeleri gözden geçirilip kontrol edilmiştir. - Grup'un hasılat süreci anlaşılarak; hasılat sürecindeki kontrollerin tasarım uygulama ve işleyişinin etkinliği test edilmiştir. - Hasılataya yönelik gerçekleştirdiğimiz maddi doğrulama testleri ile faturalanmış malzemelere ilişkin kontrolün müşteriye devir olup olmadığı değerlendirilmiştir. - Örneklem seçimi ile belirlemiş olduğumuz müşteriler için doğrudan temin edilen dış teyitler ile ticari alacakların varlığı ve bakiyelerin doğruluğu test edilmiştir.

İlişkili taraf işlemleri

İlişkili taraf işlemlerinin muhasebeleştirilmesi ile ilgili detaylar için Dipnot 7'ye bakınız.

Kilit Denetim Konusu	Konunun denetimde nasıl ele alındığı
<p>Konsolide finansal tablolardaki hasılatın büyük kısmı ilişkili şirketlerin uçak bakım gelirlerinden ve malzeme satışlarından meydana gelmektedir. Söz konusu ürünlerin satışı, toplam hasılatın yaklaşık %85'ini oluşturmaktadır.</p> <p>Grup'un ilişkili taraflarından elde etmiş olduğu hasılat tutarının önemli bir büyüklükte olması ve işlem sayısının çokluğu nedeniyle ilişkili şirketlerle gerçekleştirilen işlemler kilit denetim konusu olarak belirlenmiştir.</p>	<p>Bu alanda uyguladığımız denetim prosedürlerimiz aşağıdakileri içermektedir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Grup'un ilişkili taraflarıyla yapmış olduğu işlemler incelenmiş, bu işlemlerin niteliklerine dair açıklamalar elde edilmiştir. - Dönem içerisinde ilişkili taraflardan elde edilen hasılat örnekleme yoluyla detay denetim testleri yapılmak suretiyle ilgili dokümanlar ve diğer destekleyici belgeler incelenmiştir. Grup'un işlemlere uygulanan fiyatlarının emsale uygun olup olmadığı değerlendirilmiştir. - Grup'un ilişkili taraflar ile yapmış olduğu mal ve hizmet alımı işlemleri ile ilgili olarak dipnotlarda yer alan açıklamaların yeterliliği değerlendirilmiştir. - İlişkili taraf bakiyelerinin doğruluğu test edilmiştir.

Yönetimin ve Üst Yönetimden Sorumlu Olanların Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Sorumlulukları

Grup yönetimi; konsolide finansal tabloların TFRS'lere uygun olarak hazırlanmasından, gerçeğe uygun bir biçimde sunumundan ve hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içermeyecek şekilde hazırlanması için gerekli gördüğü iç kontrolden sorumludur.

Konsolide finansal tabloları hazırlarken yönetim; Grup'un sürekliliğini devam ettirme kabiliyetinin değerlendirilmesinden, gerektiğinde süreklilikle ilgili hususları açıklamaktan ve Grup'u tasfiye etme ya da ticari faaliyeti sona erdirmeye niyeti ya da mecburiyeti bulunmadığı sürece işletmenin sürekliliği esasını kullanmaktan sorumludur.

Üst yönetimden sorumlu olanlar, Grup'un finansal raporlama sürecinin gözetiminden sorumludur.

Bağımsız Denetçinin Konsolide Finansal Tabloların Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları

Bir bağımsız denetimde, biz bağımsız denetçilerin sorumlulukları şunlardır:

Amacımız, bir bütün olarak konsolide finansal tabloların hata veya hile kaynaklı önemli bir yanlışlık içerip içermediğine ilişkin makul güvence elde etmek ve görüşümüzü içeren bir bağımsız denetçi raporu düzenlemektir. BDS'lere uygun olarak yürütülen bir bağımsız denetim sonucunda verilen makul güvence; yüksek bir güvence seviyesidir ancak, var olan önemli bir yanlışlığın her zaman tespit edileceğini garanti etmez. Yanlışlıklar hata veya hile kaynaklı olabilir. Yanlışlıkların, tek başına veya toplu olarak, konsolide finansal tablo kullanıcılarının bu tablolara istinaden alacakları ekonomik kararları etkilemesi makul ölçüde bekleniyorsa bu yanlışlıklar önemli olarak kabul edilir.

BDS'lere uygun olarak yürütülen bir bağımsız denetimin gereği olarak, bağımsız denetim boyunca mesleki muhakememizi kullanmakta ve mesleki şüpheciliğimizi sürdürmekteyiz. Tarafımızca ayrıca:

- Konsolide finansal tablolardaki hata veya hile kaynaklı "önemli yanlışlık" riskleri belirlenmekte ve değerlendirilmekte; bu risklere karşılık veren denetim prosedürleri tasarlanmakta ve uygulanmakta ve görüşümüze dayanak teşkil edecek yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmektedir. Hile; muvazaa, sahtekârlık, kasıtlı ihmal, gerçeğe aykırı beyan veya iç kontrol ihlali fiillerini içerebildiğinden, hile kaynaklı önemli bir yanlışlığı tespit edememe riski, hata kaynaklı önemli bir yanlışlığı tespit edememe riskinden yüksektir.
- Grup'un iç kontrolünün etkinliğine ilişkin bir görüş bildirmek amacıyla değil ama duruma uygun denetim prosedürlerini tasarlamak amacıyla denetimle ilgili iç kontrol değerlendirilmektedir.
- Yönetim tarafından kullanılan muhasebe politikalarının uygunluğu ve yapılan muhasebe tahminlerinin ve ilgili açıklamaların makul olup olmadığı değerlendirilmektedir.
- Elde edilen denetim kanıtlarına dayanarak Grup'un sürekliliğini devam ettirme kabiliyetine ilişkin ciddi şüphe oluşturabilecek olay veya şartlarla ilgili önemli bir belirsizliğin mevcut olup olmadığı hakkında ve yönetimin işletmenin sürekliliği esasını kullanmasının uygunluğu hakkında sonuca varılmaktadır. Önemli bir belirsizliğin mevcut olduğu sonucuna varmamız halinde, raporumuzda, konsolide finansal tablolardaki ilgili açıklamalara dikkat çekmemiz ya da bu açıklamaların yetersiz olması durumunda olumlu görüş dışında bir görüş vermemiz gerekmektedir. Vardığımız sonuçlar, bağımsız denetçi raporu tarihine kadar elde edilen denetim kanıtlarına dayanmaktadır. Bununla birlikte, gelecekteki olay veya şartlar Grup'un sürekliliğini sona erdirebilir.
- Konsolide finansal tabloların, açıklamalar dâhil olmak üzere, genel sunumu, yapısı ve içeriği ile bu tabloların temelini oluşturan işlem ve olayları gerçeğe uygun sunumu sağlayacak şekilde yansıtıp yansıtmadığı değerlendirilmektedir.
- Konsolide finansal tablolar hakkında görüş vermek amacıyla, grup içerisindeki işletmelere veya faaliyet bölümlerine ilişkin finansal bilgiler hakkında yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmektedir. Grup denetiminin yönlendirilmesinden, gözetiminden ve yürütülmesinden sorumluyuz. Verdiğimiz denetim görüşünden de tek başımıza sorumluyuz.

Diğer hususların yanı sıra, denetim sırasında tespit ettiğimiz önemli iç kontrol eksiklikleri dâhil olmak üzere, bağımsız denetimin planlanan kapsamı ve zamanlaması ile önemli denetim bulgularını üst yönetimden sorumlu olanlara bildirmekteyiz.

Üst yönetimden sorumlu olanlara bildirilen konular arasından, cari döneme ait konsolide finansal tabloların bağımsız denetiminde en çok önem arz eden konuları yani kilit denetim konularını belirlemekteyiz. Mevzuatın konunun kamuya açıklanmasına izin vermediği durumlarda veya konuyu kamuya açıklamanın doğuracağı olumsuz sonuçların, kamuya açıklamanın doğuracağı kamu yararını aşacağına makul şekilde beklendiği oldukça istisnai durumlarda, ilgili hususun bağımsız denetçi raporumuzda bildirilmemesine karar verebiliriz.

B) Mevzuattan Kaynaklanan Diğer Yükümlülükler

1) 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ("TTK") 402 nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca; Şirket'in 1 Ocak – 31 Aralık 2018 hesap döneminde defter tutma düzeninin ve konsolide finansal tablolarının TTK ile Şirket esas sözleşmesinin finansal raporlamaya ilişkin hükümlerine uygun olmadığına dair önemli bir hususa rastlanmamıştır.

2) TTK'nın 402 nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca; Yönetim Kurulu tarafımıza denetim kapsamında istenen açıklamaları yapmış ve talep edilen belgeleri vermiştir.

KPMG Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik Anonim Şirketi
A member firm of KPMG International Cooperative

Gökhan Atılgan, SMMM
Sorumlu Denetçi

4 Mart 2019
İstanbul, Türkiye

İÇİNDEKİLER	SAYFA
KONSOLİDE FİNANSAL DURUM TABLOSU	1-2
KONSOLİDE KAR VEYA ZARAR VE DİĞER KAPSAMLI GELİR TABLOSU.....	3
KONSOLİDE ÖZ KAYNAKLAR DEĞİŞİM TABLOSU	4
KONSOLİDE NAKİT AKIŞLARI TABLOSU.....	5
KONSOLİDE MALİ TABLOLARA İLİŞKİN NOTLAR.....	6-60
NOT 1 ŞİRKETİN ORGANİZASYONU VE FAALİYET KONUSU	6
NOT 2 FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR	7-29
NOT 3 DİĞER İŞLETMELERDEKİ PAYLAR	29-31
NOT 4 NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ.....	31
NOT 5 FİNANSAL YATIRIMLAR	31
NOT 6 DİĞER FİNANSAL YÜKÜMLÜLÜKLER	32
NOT 7 İLİŞKİLİ TARAF AÇIKLAMALARI	32-34
NOT 8 TİCARİ ALACAKLAR VE BORÇLAR	34
NOT 9 ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALAR KAPSAMINDA BORÇLAR	35
NOT 10 DİĞER ALACAK VE BORÇLAR	35
NOT 11 STOKLAR.....	36-37
NOT 12 PEŞİN ÖDENMİŞ GİDERLER VE ERTELENMİŞ GELİRLER	37
NOT 13 MADDİ DURAN VARLIKLAR	38-39
NOT 14 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	40
NOT 15 KARŞILIKLAR, KOŞULLU VARLIK VE BORÇLAR.....	40-41
NOT 16 TAAHHÜTLER VE ZORUNLULUKLAR.....	42
NOT 17 ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALAR	42-43
NOT 18 DEVLET TEŞVİK VE YARDIMLARI	43
NOT 19 SERMAYE, YEDEKLER VE DİĞER ÖZKAYNAK KALEMLERİ	43-45
NOT 20 HASILAT VE SATIŞLARIN MALİYETİ	45-46
NOT 21 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ, PAZARLAMA SATIŞ DAĞITIM GİDERLERİ VE GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	46-47
NOT 22 ESAS FAALİYETLERDEN DİĞER GELİR VE GİDERLER	47
NOT 23 YATIRIM FAALİYETLERİNDEN GELİRLER VE GİDERLER.....	47
NOT 24 ÇEŞİT ESASINA GÖRE SINIFLANDIRILMIŞ GİDERLER.....	48
NOT 25 FİNANSMAN GELİRLERİ VE GİDERLERİ.....	48
NOT 26 DİĞER KAPSAMLI GELİR UNSURLARININ ANALİZİ	48
NOT 27 VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ	48-50
NOT 28 PAY BAŞINA KAZANÇ.....	50
NOT 29 KUR DEĞİŞİMİNİN ETKİLERİ.....	51
NOT 30 YÜKSEK ENFLASYONLU EKONOMİDE RAPORLAMA	51
NOT 31 FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ.	51-59
NOT 32 FİNANSAL ARAÇLAR	60
NOT 33 BİLANÇO TARİHİNDEN SONRAKİ OLAYLAR	60

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI
31 Aralık 2018 Tarihi İtibarıyla Konsolide Bilanço
(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

	Dipnot Referansları	Bağımsız Denetimden Geçmiş 31 Aralık 2018	Bağımsız Denetimden Geçmiş 31 Aralık 2017
VARLIKLAR			
Dönen Varlıklar			
Nakit ve Nakit Benzerleri	4	35.019.019	11.410.411
Ticari Alacaklar		1.694.778.477	1.282.615.818
- İlişkili Taraflardan Ticari Alacaklar	7	1.423.845.662	1.143.125.609
- İlişkili Olmayan Taraflardan Ticari Alacaklar	8	270.932.815	139.490.209
Diğer Alacaklar		1.695.277	1.802.756
- İlişkili Taraflardan Diğer Alacaklar	7	-	1.341.909
- İlişkili Olmayan Taraflardan Diğer Alacaklar	10	1.695.277	460.847
Stoklar	11	2.422.130.184	1.689.692.781
Peşin Ödenmiş Giderler	12	135.896.482	44.733.022
Cari Dönem Vergisiyle İlgili Varlıklar	27	103.056.134	-
Diğer Dönen Varlıklar		180.665	35.400
TOPLAM DÖNEN VARLIKLAR		4.392.756.238	3.030.290.188
Duran Varlıklar			
Finansal Yatırımlar	5	1.485.025	1.485.025
Özkaynak Yöntemiyle Değerlenen Yatırımlar	3	343.671.970	220.562.603
Maddi Duran Varlıklar	13	2.340.370.229	1.499.185.819
Maddi Olmayan Duran Varlıklar		28.017.659	14.409.324
- Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar	14	28.017.659	14.409.324
Peşin Ödenmiş Giderler	12	14.436.959	12.904.891
TOPLAM DURAN VARLIKLAR		2.727.981.842	1.748.547.662
TOPLAM VARLIKLAR		7.120.738.080	4.778.837.850

Ekteki dipnotlar konsolide finansal tabloların tamamlayıcı parçasını oluştururlar.

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI
31 Aralık 2018 Tarihi İtibarıyla Konsolide Bilanço
(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

	Dipnot Referansları	Bağımsız Denetimden Geçmiş 31 Aralık 2018	Bağımsız Denetimden Geçmiş 31 Aralık 2017
KAYNAKLAR			
Kısa Vadeli Yükümlülükler			
Diğer Finansal Yükümlülükler	6	25.052.709	240.946
Ticari Borçlar		529.284.510	367.807.757
- İlişkili Taraflara Ticari Borçlar	7	82.239.240	58.781.800
- İlişkili Olmayan Taraflara Ticari Borçlar	8	447.045.270	309.025.957
Çalışanlara Sağlanan Faydalar Kapsamında Borçlar	9	188.346.214	151.894.550
Diğer Borçlar		209.912.451	258.076.242
- İlişkili Taraflara Diğer Borçlar	7	73.321.784	94.400.926
- İlişkili Olmayan Taraflara Diğer Borçlar	10	136.590.667	163.675.316
Ertelenmiş Gelirler	12	743.635.681	445.256.585
Dönem Karı Vergi Yükümlülüğü	27	-	46.757.729
Kısa Vadeli Karşılıklar		55.377.965	48.066.614
- Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Kısa Vadeli Karşılıklar	15	25.264.433	19.816.701
- Diğer Kısa Vadeli Karşılıklar	15	30.113.532	28.249.913
Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler		2.158.017	2.117.553
TOPLAM KISA VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER		1.753.767.547	1.320.217.976
Uzun Vadeli Yükümlülükler			
Diğer Borçlar		-	174.087.689
- İlişkili Taraflara Diğer Borçlar	7	-	174.087.689
Uzun Vadeli Karşılıklar		142.257.378	107.328.996
- Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Uzun Vadeli Karşılıklar	17	142.257.378	107.328.996
Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü	27	265.749.367	130.212.045
TOPLAM UZUN VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER		408.006.745	411.628.730
Özkaynaklar			
Ödenmiş Sermaye	19	960.850.000	960.850.000
Sermaye Düzeltme Farkları	19	84.081	84.081
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler veya Giderler		(525.242)	15.143.884
- Tanımlanmış Fayda Planları Yeniden Ölçüm Kazanç ve Kayıpları	19	(525.242)	15.143.884
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılacak Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler veya Giderler		2.620.459.102	1.350.230.063
- Yabancı Para Çevrim Farkları	19	2.620.459.102	1.350.230.063
Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	19	64.258.023	27.152.358
Geçmiş Yıllar Karları	19	649.444.524	390.002.053
Dönem Karı	19	661.857.133	303.528.705
Ana Ortaklığa Ait Özkaynaklar		4.956.427.621	3.046.991.144
Kontrol Gücü Olmayan Paylar	19	2.536.167	-
TOPLAM ÖZKAYNAKLAR		4.958.963.788	3.046.991.144
TOPLAM KAYNAKLAR		7.120.738.080	4.778.837.850

Ekteki dipnotlar konsolide finansal tabloların tamamlayıcı parçasını oluştururlar.

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI**31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait****Konsolide Kar veya Zarar ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablosu****(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)**

	Dipnot Referansları	Bağımsız Denetimden Geçmiş 1 Ocak - 31 Aralık 2018	Bağımsız Denetimden Geçmiş 1 Ocak - 31 Aralık 2017
Hasılat	20	5.930.090.806	4.040.510.743
Satışların Maliyeti (-)	20	(4.699.790.524)	(3.338.358.776)
BRÜT KAR		1.230.300.282	702.151.967
Genel Yönetim Giderleri (-)	21	(396.140.373)	(314.016.203)
Pazarlama ve Satış Giderleri (-)	21	(41.311.418)	(19.764.960)
Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-)	21	(17.604.918)	(12.851.307)
Ticari ve Diğer Alacaklardaki Değer Düşüklüğü Karı		(4.306.828)	16.962.983
Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler	22	31.497.315	29.705.340
Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler (-)	22	(39.483.220)	(34.308.626)
ESAS FAALİYET KARI		762.950.840	367.879.194
Yatırım Faaliyetlerinden Giderler	23	(33.765)	(236.743)
Özkaynak Yöntemiyle Değerlenen Yatırımların Karlarından Paylar	3	55.115.241	45.370.888
FİNANSMAN GİDERİ ÖNCESİ FAALİYET KARI		818.032.316	413.013.339
Finansman Gelirleri	25	117.660.359	22.237.769
Finansman Giderleri (-)	25	(21.348.449)	(39.915.165)
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER VERGİ ÖNCESİ KARI		914.344.226	395.335.943
Sürdürülen Faaliyetler Vergi Gideri		(252.379.326)	(91.807.238)
- Dönem Vergi Gideri	27	(181.245.875)	(178.584.404)
- Ertelenmiş Vergi Geliri/(Gideri)	27	(71.133.451)	86.777.166
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER DÖNEM KARI		661.964.900	303.528.705
Dönem Karının Dağılımı			
Kontrol Gücü Olmayan Paylar		107.767	-
Ana Ortaklık Payları		661.857.133	303.528.705
		661.964.900	303.528.705
DİĞER KAPSAMLI GELİRLER			
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacaklar	26	(15.669.126)	9.762.848
Tanımlanmış Emeklilik Fayda Yükümlülüklerindeki Aktüeryal Kazançlar	17	(20.088.643)	12.516.471
Tanımlanmış Emeklilik Fayda Yükümlülüklerindeki Aktüeryal Kazançların Vergi Etkisi	27	4.419.517	(2.753.623)
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılacaklar	26	1.270.229.039	201.251.203
Yabancı Para Çevrim Farkları		1.071.954.667	172.045.866
Özkaynak Yöntemiyle Değerlenen Yatırımların Diğer Kapsamlı Gelirinden Kar veya Zararda Sınıflandırılacak Paylar		198.274.372	29.205.337
DİĞER KAPSAMLI GELİR		1.254.559.913	211.014.051
TOPLAM KAPSAMLI GELİR		1.916.524.813	514.542.756
Toplam Kapsamlı Gelirin Dağılımı			
Kontrol Gücü Olmayan Paylar		107.767	-
Ana Ortaklık Payları		1.916.417.046	514.542.756
		1.916.524.813	514.542.756

Ekteki dipnotlar konsolide finansal tabloların tamamlayıcı parçasını oluştururlar.

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ
31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait
Konsolide Özkaynaklar Değişim Tablosu
(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

	Ödenmiş Sermaye	Sermaye düzeltme farkları	Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler ve Giderler	Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılacak Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler ve Giderler	Birikmiş Karlar			Ana Ortaklığa Ait Özkaynaklar	Kontrol Gücü Olmayan Paylar	Toplam Özkaynaklar
			Tanımlanmış emeklilik planlarındaki aktüeryal kazançlar/ (kayıplar)	Yabancı Para Çevrim Farkları	Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	Geçmiş Yıllar Karı	Net Dönem Karı			
1 Ocak 2017 itibarıyla bakiyeleri	960.850.000	84.081	5.381.036	1.148.978.860	13.084.833	119.764.698	284.304.880	2.532.448.388	-	2.532.448.388
Transferler	-	-	-	-	14.067.525	270.237.355	(284.304.880)	-	-	-
Toplam Kapsamlı Gelir	-	-	9.762.848	201.251.203	-	-	303.528.705	514.542.756	-	514.542.756
31 Aralık 2017 itibarıyla bakiyeler	960.850.000	84.081	15.143.884	1.350.230.063	27.152.358	390.002.053	303.528.705	3.046.991.144	-	3.046.991.144
1 Ocak 2018 itibarıyla bakiyeler	960.850.000	84.081	15.143.884	1.350.230.063	27.152.358	390.002.053	303.528.705	3.046.991.144	-	3.046.991.144
TFRS 9'un ilk uygulamasına ilişkin düzeltme	-	-	-	-	-	(6.980.569)	-	(6.980.569)	-	(6.980.569)
1 Ocak 2018 itibarıyla düzeltilmiş bakiye	960.850.000	84.081	15.143.884	1.350.230.063	27.152.358	383.021.484	303.528.705	3.040.010.575	-	3.040.010.575
Transferler	-	-	-	-	37.105.665	266.423.040	(303.528.705)	-	2.428.400	2.428.400
Toplam Kapsamlı Gelir	-	-	(15.669.126)	1.270.229.039	-	-	661.857.133	1.916.417.046	107.767	1.916.524.813
31 Aralık 2018 itibarıyla bakiyeler	960.850.000	84.081	(525.242)	2.620.459.102	64.258.023	649.444.524	661.857.133	4.956.427.621	2.536.167	4.958.963.788

Ekteki dipnotlar finansal tabloların tamamlayıcı parçasını oluştururlar

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞINI**31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait****Konsolide Nakit Akış Tablosu**

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

		Bağımsız Denetimden geçmiş 1 Ocak - 31 Aralık 2018	Bağımsız Denetimden geçmiş 1 Ocak - 31 Aralık 2017
	Dipnot Referansları		
Dönem Karı		661.964.900	303.528.705
Dönem Net Karı Mutabakatı İle İlgili Düzeltmeler:			
Amortisman ve itfa giderleri ile ilgili düzeltmeler	11, 13, 14	513.610.485	546.015.420
Karşılıklar ile ilgili düzeltmeler, net	15	5.267.823	20.404.652
Stok karşılıkları ile ilgili düzeltmeler	11	(13.884.591)	22.006.001
Kıdem tazminatı karşılığı ile ilgili düzeltmeler	17	25.645.970	34.326.836
Şüpheli alacak karşılığındaki değişim ile ilgili düzeltmeler	10, 31	(4.351.063)	(17.000.098)
Beklenen kredi zararı karşılığındaki değişim ile ilgili düzeltmeler	31	8.657.891	-
Faiz gelirleri ve giderleri ile ilgili düzeltmeler	25	19.878.505	39.789.520
Reeskont gelirleri ve giderleri ile ilgili düzeltmeler		519.190	(48.622)
Gerçekleşmemiş yabancı para çevirim farkı ile ilgili düzeltmeler		712.263.808	95.102.703
Duran varlıkların elden çıkarılmasından kaynaklanan kayıplar ile ilgili düzeltmeler	23	33.765	236.743
Özkaynaktan pay alma yöntemi ile değerlendirilen yatırımların karları ile ilgili düzeltmeler	3	(55.115.241)	(45.370.888)
Ertelenmiş vergi gideri/(geliri) ile ilgili düzeltmeler	27	71.133.451	(86.777.166)
Vergi gideri ile ilgili düzeltmeler	27	181.245.875	178.584.404
İşletme Sermayesinde Gerçekleşen Değişimler Öncesi Nakit Akışları		2.126.870.768	1.090.798.210
Stoklardaki artış ile ilgili düzeltmeler		(1.004.574.471)	(189.901.622)
Ticari alacaklardaki artış ile ilgili düzeltmeler		(408.330.786)	(332.739.234)
Diğer alacaklardaki azalış ile ilgili düzeltmeler		107.479	825.007
Diğer dönen varlıklardaki artışla/(azalışla) ilgili düzeltmeler		(145.265)	54.872
Ticari ve ilişkili taraflara borçlardaki artışla ilgili düzeltmeler		161.476.753	80.395.889
İlişkili olmayan taraflara diğer borçlardaki artışla ilgili düzeltmeler		(27.084.649)	72.547.286
Peşin ödenmiş giderlerdeki artışla/ (azalışla) ilgili düzeltmeler		(92.695.528)	(26.886.737)
Ertelenmiş gelirlerdeki artış ile ilgili düzeltmeler		298.379.096	44.427.339
Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar ile ilgili düzeltmeler		36.451.664	67.766.766
Diğer kısa vadeli yükümlülüklerdeki artışla/ (azalışla) ilgili düzeltmeler		40.464	156.519
Faaliyetlerden Elde Edilen Nakit Akışları		1.090.495.525	807.444.295
Alınan faiz	25	1.469.944	125.645
Vergi ödemeleri		(359.832.341)	(146.855.172)
Ödenen kıdem	17	(10.806.231)	(12.598.680)
Faaliyetlerden Elde Edilen Net Nakit Akışları		721.326.897	648.116.088
Yatırım Faaliyetlerinden Kaynaklanan Nakit Akışları			
Maddi duran varlık satışından kaynaklanan nakit girişleri		553.246	82.183
Maddi duran varlıkların alımından kaynaklanan nakit çıkışları	13	(517.192.476)	(173.838.214)
Maddi olmayan duran varlıkların alımından kaynaklanan nakit çıkışları	14	(18.517.633)	(8.562.239)
Yatırım Faaliyetlerinde Kullanılan Nakit Akışları		(535.156.863)	(182.318.270)
Finansman Faaliyetlerinden Nakit Akışları			
İştirakler ve/veya iş ortaklıkları pay alımı veya sermaye artırımını sebebiyle oluşan nakit çıkışları		(12.142.000)	-
Ödenen faiz	25	(8.329.956)	(28.527.585)
İlişkili taraflara diğer borçlardaki azalışla ilgili düzeltmeler		(195.166.831)	(431.755.236)
Borçlanmadan sağlanan nakit girişleri		24.811.763	138.693
Alınan temettülerden sağlanan nakit girişleri		28.265.598	-
Finansman Faaliyetlerinde Kullanılan (Elde Edilen) Nakit Akışları		(162.561.426)	(460.144.128)
NAKİT VE NAKİT BENZERLERİNDEKİ NET ARTIŞ/ (AZALIŞ)		23.608.608	5.653.690
DÖNEM BAŞI NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ	4	11.410.411	5.756.721
DÖNEM SONU NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ	4	35.019.019	11.410.411

Ekteki dipnotlar konsolide finansal tabloların tamamlayıcı parçasını oluştururlar.

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI

31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait

Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

1. GRUP'UN ORGANİZASYONU VE FAALİYET KONUSU

Türk Hava Yolları Teknik A.Ş. (“Şirket”) 23 Mayıs 2006 tarihinde, Şirket’i hava taşımacılığı sektöründe bölgesinde önemli bir teknik bakım üssü haline getirmek, sivil havacılık sektöründe bakım onarım ve hava yolu sektörü ile ilgili her tür teknik ve altyapı desteği vermek amacıyla kurulmuştur.

Konsolide finansal tablolar açısından, Şirket ve konsolidasyona tabi tutulan bağlı ortaklığı Cornea Havacılık Sistemleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. (“Cornea”) ile birlikte “Grup” olarak adlandırılmaktadır.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla Grup’un çalışan ortalama personel sayısı 7.844’tür (31 Aralık 2017: 6.799).

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla Grup’ta çalışan toplam personel sayısı 8.466’dır (31 Aralık 2017: 7.435).

	<u>31 Aralık 2018</u>	<u>31 Aralık 2017</u>
İdari Personel	2.262	1.928
Üretim Personeli	6.204	5.507
Toplam	8.466	7.435

Şirket, Türkiye’de kayıtlı olup merkez adresi aşağıdaki gibidir:

Sanayi Mah. Havaalanı İyçolu Cd. Sabiha Gökçen Havaalanı E Kapısı No:3 Pendik/İSTANBUL.

(a) Bağlı Ortaklık

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla Grup’un bağlı ortaklığının detayı aşağıdaki gibidir:

Şirket Ünvanı	Faaliyet konusu	İştirak Oranı		Kayıtlı olduğu ülke
		31 Aralık 2018	31 Aralık 2017	
Cornea	Kabin İçi Eğlence Sistemleri	%80	-	Türkiye

Cornea kara, deniz, raylı sistemler ve hava platformlarında kabin içi eğlence ve internet hizmeti sağlayıcı sistemleri ve sivil havacılık alanında diğer yazılım sistemlerinin yedek parça da dahil olmak üzere, alt sistemlerinin tasarımı, üretimi, tamiri, bakımı, pazarlaması, satışı ve satış sonrası hizmetlerini gerçekleştirmek amacıyla 11 Ekim 2018 tarihinde kurulmuştur.

(b) İştirakler

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla özkaynaktan pay alma yöntemi ile muhasebeleştirilen iştirakler ve ortaklık oranları aşağıdaki gibidir:

Şirket Ünvanı	Faaliyet konusu	İştirak Oranı		Kayıtlı olduğu ülke
		31 Aralık 2018	31 Aralık 2017	
P&W T.T. Uçak Bakım Merkezi Limited Şirketi (“TEC”)	Teknik Bakım	%49	%49	Türkiye
Goodrich THY Teknik Servis Merkezi Limited Şirketi (“Goodrich”)	Teknik Bakım	%40	%40	Türkiye
TCI Kabin içi Sistemleri Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi (“TCI”)	Kabin içi Bakım	%20	%20	Türkiye

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI

31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait

Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

2. FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR

2.1 Sunuma İlişkin Temel Esaslar

Konsolide Finansal Tabloların Hazırlanış Şekli

İlişikteki konsolide finansal tablolar Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (“KGK”) tarafından yayımlanan ve yürürlüğe konulmuş olan Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına (“TFRS’ler”) uygun olarak hazırlanmıştır. TFRS’ler; KGK tarafından Türkiye Muhasebe Standartları (“TMS”), Türkiye Finansal Raporlama Standartları, TMS Yorumları ve TFRS Yorumları adlarıyla yayımlanan Standart ve Yorumları içermektedir. Konsolide finansal tablolar, SPK tarafından yayımlanan Finansal Tablo Örnekleri ve Kullanım Rehberi’nde belirlenmiş olan formatlar ile KGK tarafından yayımlanan TMS Taksonomisi’ne uygun olarak sunulmuştur.

Konsolide finansal tablolar Grup Yönetim Kurulu tarafından 4 Mart 2019 tarihinde onaylanmıştır. Grup Genel Kurul’unun bu konsolide finansal tabloları değiştirme hakkı bulunmaktadır.

Konsolide finansal tablolar TFRS 15 ve TFRS 9’un uygulandığı ilk konsolide finansal tablolarıdır. Önemli muhasebe politikalarındaki değişiklikler dipnot 2.3’te açıklanmıştır.

Yüksek enflasyon dönemlerinde konsolide finansal tabloların düzeltilmesi

SPK’nın 17 Mart 2005 tarih ve 11/367 sayılı kararı uyarınca, Türkiye’de faaliyette bulunan ve SPK Muhasebe Standartları’na (UMS/UFRS uygulamasını benimseyenler dahil) uygun olarak konsolide finansal tablo hazırlayan şirketler için geçerli olmak üzere enflasyon muhasebesi uygulamasına son verilmiştir. Buna istinaden, 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren 29 No’lu “Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama” Standardı (“TMS 29”) uygulanmamıştır.

Ölçüm Esasları

Konsolide finansal tablolar tarihi maliyet esasına göre hazırlanmaktadır. Gerçeğe uygun ölçümünde kullanılan yöntemler Not: 2.5.7’de belirtilmiştir.

Fonksiyonel ve Raporlama Para Birimi

Geçerli para birimi

Grup’un ikamet ettiği ülkenin para birimi Türk Lirası (TL) olmasına rağmen, bu raporun amacı nedeniyle, Grup’un fonksiyonel para birimi ABD Doları’dır. Grup’un faaliyetleri üzerinde ABD Doları’nın etkisi önemlidir ve ABD Doları Grup’la alakalı durumların altında yatan ekonomik özü yansıtır. Bu sebeple, Grup ABD Doları’nı finansal raporlarındaki ölçüm kalemlerinde ve raporlama para birimi olarak kullanmaktadır. Konsolide finansal tablolardaki ölçüm kalemi olarak seçilen para birimi hariç bütün para birimleri yabancı para olarak ele alınmaktadır. Böylece, Türkiye Muhasebe Standartları 21 “Yabancı Para Birimi Kur Farkı Değişikliklerinin Etkisi”ne göre, ABD Doları olarak gösterilmeyen işlem ve bakiyeler ABD Doları olarak tekrar hesaplanmıştır.

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI

31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait

Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

2. FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (DEVAMI)

2.1 Sunuma İlişkin Temel Esaslar (devamı)

Fonksiyonel ve Raporlama Para Birimi (devamı)

Sunum para birimine çevrim

Grup'un sunum para birimi TL'dir. UMS 21 ("Kur Değişimlerinin Etkileri") kapsamında ABD Doları olarak hazırlanan finansal tablolar aşağıdaki yöntemle TL'ye çevrilmiştir:

- Bilançodaki varlık ve yükümlülükler bilanço tarihindeki Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası tarafından açıklanan ABD Doları döviz alış kuru kullanılarak TL'ye çevrilmiştir.
- Gelir tablosu aylık ortalama ABD Doları döviz kurları kullanılarak TL'ye çevrilmiştir.
- Ortaya çıkan tüm kur farkları, çevrim farkı adı altında özkaynakların ayrı bir unsuru olarak gösterilmiştir.

Konsolidasyon esasları

(a) *Bağlı ortaklıklar*

Bağlı ortaklıklar, Grup tarafından kontrol edilen işletmelerdir. Grup yatırım yapılan bir işletmeyi değişken getirilerine maruz kaldığı ya da bu değişken getiriler üzerinde hak sahibi olduğu ve bu getirileri yatırım yapılan işletme üzerindeki gücüyle etkileme imkânına sahip olduğu durumda yatırım yapılan işletmeyi kontrol etmektedir. Bağlı ortaklıkların finansal tabloları kontrolün başladığı ve kontrolün sona erdiği tarihe kadar konsolide finansal tablolara dahil edilmektedir.

(b) *Kontrol gücü olmayan paylar*

Kontrol gücü olmayan paylar, bağlı ortaklığın satın alınma tarihindeki net varlık değerinin oransal tutarı üzerinden ölçülmektedir. Grup'un bağlı ortaklıklardaki paylarında kontrol kaybıyla sonuçlanmayan değişiklikler, özkaynağa ilişkin işlem olarak muhasebeleştirilir.

(c) *Kontrolün kaybedilmesi*

Grup, bağlı ortaklık üzerindeki kontrolünü kaybetmesi durumunda, bağlı ortaklığın varlık ve yükümlülüklerini, kontrol gücü olmayan paylarını ve bağlı ortaklıkla ilgili diğer özkaynaklar altındaki tutarları kayıtlarından çıkarır. Bundan kaynaklanan kazanç veya kayıplar kar veya zararda muhasebeleştirilir. Önceki bağlı ortaklığında kalan paylar kontrolün kaybedildiği gün itibarıyla gerçeğe uygun değerleri üzerinden ölçülür.

(d) *Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlardaki paylar*

Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlardaki paylar iştirak ve iş ortaklıklarındaki payları içerir. İştirakler, Grup'un işletmenin finansal ve faaliyet politikaları üzerinde tek başına ya da müşterek kontrol yetkisine sahip bulunmamakla birlikte önemli etkiye sahip olduğu işletmelerdir. İştirakler özkaynak yöntemi ile muhasebeleştirilir. İlk olarak, yatırım maliyeti işlem maliyetlerini de içeren maliyet değeri ile kaydedilir. İlk kayıtlara alınmasından sonraki dönemde, konsolide finansal tablolar, önemli etkisinin bittiği tarihe kadar, Grup'un özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların kar veya zarar ve diğer kapsamlı gelirindeki payını içerir.

(e) *Konsolidasyonda eliminasyon işlemleri*

Konsolide finansal tabloların hazırlanması aşamasında grup içi bakiyeler, işlemler ve grup içi işlemlerden kaynaklanan gerçekleşmemiş gelirler ve giderler karşılıklı olarak silinmektedir. Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlar ile yapılan işlemlerden kaynaklanan gerçekleşmemiş gelirler, Grup'un yatırımdaki payı oranında yatırımdan silinmektedir. Herhangi bir değer düşüklüğü söz konusu değil ise gerçekleşmemiş zararlar da gerçekleşmemiş gelirlerdeki gibi aynı şekilde aynı şekilde silinmektedir.

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI

31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait

Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

2. FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (DEVAMI)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarında Değişiklikler

Aşağıda belirtilen muhasebe politikaları haricinde, bu konsolide finansal tablolarda uygulanan muhasebe politikaları 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla ve aynı tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolarda uygulanan muhasebe politikaları ile aynıdır.

Grup, 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren TFRS 9 Finansal Araçlar'ı ve TFRS 15 Müşteri Sözleşmelerinden Hasılat'ı ilk kez uygulamıştır. 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren geçerli olan diğer standartlar da bulunmakla birlikte bu standartların Grup'un konsolide finansal tabloları üzerinde önemli bir etkisi bulunmamaktadır.

TFRS 15 Müşteri Sözleşmelerinden Hasılat

TFRS 15, hasılatın ne zaman ve hangi tutarda muhasebeleştirileceğini belirlemek için kapsamlı bir çerçeve oluşturmuştur. TMS 18 Hasılat, TMS 11 İnşaat Sözleşmeleri ve ilgili yorumların yerini almıştır.

Hasılatın muhasebeleştirilmesi için genel model

TFRS 15 uyarınca müşterilerle yapılan tüm sözleşmeler için hasılatın muhasebeleştirilmesinde beş aşamalı yaklaşım izlenir.

Aşama 1: Sözleşmenin tanımlanması

Bir sözleşme ancak yasal olarak uygulanabilir, tahsilatı gerçekleştirilebilir, mal ve hizmetlere ilişkin haklar ve ödeme koşulları tanımlanabilir olduğunda sözleşmenin ticari öze sahip olması, sözleşmenin taraflarca onaylanması ve taraflarca yükümlülüklerinin yerine getirilmesi taahhüt edilmesi şartlarının tamamının karşılanması durumunda, bu sözleşme TFRS 15 kapsamında değerlendirilir.

Sözleşmeler tek bir ticari paket olarak müzakere edildiğinde ya da bir sözleşmede diğer sözleşme ile mallara veya hizmetlere (ya da malların veya hizmetlerin bir kısmına) bağlı olması durumunda, sözleşmeler kapsamında tek bir yükümlülük olduğunda, Grup sözleşmeleri tek bir sözleşme olarak değerlendirir.

Aşama 2: Edim yükümlülüklerinin tanımlanması

Grup, "edim yükümlülüğünü" hasılatın muhasebeleştirilmesi için bir hesap birimi olarak tanımlar. Grup müşterisiyle yaptığı bir sözleşmede taahhüt ettiği mal veya hizmetleri değerlendirir ve aşağıdakilerden birini devretmeye yönelik müşteriye verdiği her bir taahhüdü bir edim yükümlülüğü olarak belirler:

(a) Farklı bir mal veya hizmeti (veya bir mal veya hizmetler paketini) ya da

(b) Büyük ölçüde benzerlik gösteren ve müşteriye devir şekli aynı olan farklı bir mal veya hizmetler serisini.

Grup, sözleşmede yer alan bir mal veya hizmeti, sözleşmedeki diğer taahhütlerden ayrı bir şekilde tanımlayabiliyor ve müşterinin söz konusu mal veya hizmetten tek başına veya kullanımına hazır diğer kaynaklarla birlikte faydalanmasını sağlıyor ise farklı bir mal veya hizmet olarak tanımlar. Bir sözleşme, esas olarak aynı olan bir dizi farklı mal veya hizmet sunma taahhüdünü içerebilir. Sözleşme başlangıcında, bir işletme mal veya hizmet serisinin tek bir edim yükümlülüğü olup olmadığını belirler.

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI

31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait

Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

2. FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (DEVAMI)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarında Değişiklikler (devamı)

TFRS 15 Müşteri Sözleşmelerinden Hasılat (devamı)

Hasılatın muhasebeleştirilmesi için genel model (devamı)

Aşama 3: İşlem bedelinin belirlenmesi

Grup, işlem fiyatını belirlemek için sözleşme kapsamındaki yükümlülüğünü yerine getirdikten sonra ne kadarlık bir tutarı elde etmeyi beklediğini değerlendirir. Değerlendirme yapılırken, sözleşmenin değişken tutarlara ilişkin unsurları ve önemli bir finansman bileşeni içerip içermediğini göz önünde bulundurur.

Önemli finansman bileşeni

Grup, taahhüt edilen mal veya hizmetin nakit satış fiyatını yansıtan tutarı, önemli bir finansman bileşeninin etkisi için ödemesi taahhüt edilen tutar ile gözden geçirir. Pratik bir uygulama olarak, Şirket, sözleşmenin başlangıcında, müşteri ödemesi ile mal veya hizmetlerin transferi arasındaki sürenin bir yıl veya daha kısa olmasını beklemesi durumunda, önemli bir finansman bileşeninin etkilerine ilişkin işlem fiyatını düzeltmez. Grup'un dönem içinde yerine getirdiği yükümlülükler ile alınan avansların ve ödeme planının geniş ölçüde uyumlu olduğu durumlarda, Grup, yükümlülüğü yerine getirmesi ile ödeme arasındaki sürenin asla 12 aydan fazla olmayacağını değerlendirmektedir.

Değişken bedel

Grup, fiyat imtiyazları, teşvikler, performans primleri, erken tamamlama primleri, fiyat ayarlama maddeleri, cezalar, iskontolar veya benzeri değişken bedellere neden olabilecek kalemlerin müşteri sözleşmesinde var olup olmadığını tespit eder.

Aşama 4: İşlem bedelinin edim yükümlülüklerine dağıtımı

Farklı mal veya hizmetler tek bir sözleşmeye göre teslim edilmesi durumunda, sözleşme bedeli ayrı mal veya hizmetlerin (farklı edim yükümlülükleri) nispi tek başına satış fiyatlarına dayalı olarak dağıtılır. Doğrudan gözlemlenebilir tek başına satış fiyatları mevcut değilse, sözleşmelerdeki toplam bedel, beklenen maliyet artı kar marjı bazında dağıtılır.

Aşama 5: Hasılatın muhasebeleştirilmesi

Grup, aşağıdaki koşullardan herhangi biri yerine getirildiğinde geliri zamana yayılı olarak muhasebeleştirir:

- Müşterinin eş zamanlı olarak, işletmenin sağladığı faydalardan yararlanması ve bu faydaları tüketmesi durumunda;
- İşletmenin varlığı oluşturdukça veya geliştirdikçe, oluşturulan veya geliştirilen varlığın kontrolünün aynı anda müşteriye geçmesi durumunda ya da
- Grup'un yerine getirdiği yükümlülüğün, grubun kendisi için alternatif kullanımı olan bir varlık oluşturmaması ve Grup'un o güne kadar tamamlanan yükümlülüğe karşılık yapılacak ödeme üzerinde hukuken icra edilebilir bir tahsil hakkının bulunması durumunda.

Zaman içinde yerine getirilen her bir edim yükümlülüğü için, Grup, malların veya hizmetlerin kontrolünü müşteriye devretmeyi gösteren tek bir ilerleme ölçüsü seçer. Grup, güvenilir bir şekilde gerçekleştirilen işi ölçen bir yöntem kullanır. Grup, girdi yönteminin kullanıldığı projenin tamamlanmasına yönelik ilerlemeyi ölçmek için yapılan maliyetleri kullanır ve çıktı yönteminin kullanıldığı projenin tamamlanmasına doğru ilerlemeyi ölçmek için transfer edilen birimleri kullanır.

Eğer bir edim yükümlülüğü zaman içinde yerine getirilmiyorsa, o zaman Grup, malların veya hizmetin kontrolünü müşteriye transfer ettiği zaman hasılatı muhasebeleştirir.

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI

31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait

Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

2. FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (DEVAMI)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarında Değişiklikler (devamı)

TFRS 15 Müşteri Sözleşmelerinden Hasılat (devamı)

Hasılatın muhasebeleştirilmesi için genel model (devamı)

Grup tarafından sözleşme kapsamındaki yükümlülüklerin yerine getirilmesi için mutlaka katlanması gereken maliyetin, söz konusu sözleşme kapsamında elde edilmesi beklenen ekonomik faydayı aştığı durumlarda TMS 37 “Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar” standardı uyarınca bir karşılık ayırmaktadır.

Sözleşme değişiklikleri

Grup, ek bir mal veya hizmet sunma taahhüdü verdiği takdirde, sözleşme değişikliğini ayrı bir sözleşme olarak kabul eder. Mevcut sözleşmenin feshi ve yeni bir sözleşmenin oluşturulması durumunda, sunulan mal veya hizmetler farklıysa ilgili değişiklikler muhasebeleştirir. Sözleşmede yapılan değişiklik, ayrı mal veya hizmet oluşturmazsa, işletme, ilk sözleşme ile birlikte, ek mallar veya hizmetler ilk sözleşmenin bir parçasıymış gibi birleştirilerek muhasebeleştirir.

Yeni önemli muhasebe politikalarının detayları ve Grup’un çeşitli mal ve hizmetlerine ilişkin önceki muhasebe politikalarındaki değişikliklerin nitelikleri aşağıda belirtilmiştir:

Ürün/ Hizmet türü	Niteliği, edim yükümlülüklerinin yerine getirilme zamanı, önemli ödeme şartları	TFRS 15’e göre hasılatın muhasebeleştirilmesi (1 Ocak 2018’den itibaren geçerli)	TMS 18’e göre hasılatın muhasebeleştirilmesi (1 Ocak 2018’den önce geçerli olan)
Malzeme Satışlarından Hasılat	Grup malzeme satışlarından hasılat elde etmektedir. Grup satmış ürünlerin sahipliğine ait önemli risk ve getirileri müşteriye devretmiş olduğu durumlarda hasılatı muhasebeleştirilmektedir. Tahsilat mal teslimatının ardından 1 yıldan daha kısa bir dönemde gerçekleştirilir.	TFRS 15 muhasebe politikalarının uygulanmasından kaynaklı olarak konsolide finansal tablolarda ürün satışlarından kaynaklı önemli bir değişiklik olmamıştır.	TMS 18 kapsamında sözleşmelerden elde edilen hasılatları, hasılatın muhasebeleştirilmesi için diğer tüm kriterlerin yerine getirilmiş olması koşuluyla, makul bir getiri tahmini yapılabileceği zaman muhasebeleştirilmiştir.
Uçak Bakım Hizmetlerinden Hasılat	Grup hava taşımacılığı sektöründe faaliyet gösteren havayolu şirketlerine bakım onarım, teknik ve altyapı desteği hizmeti vermektedir. Hasılat hizmet verildiğinde zamana yayılı olarak muhasebeleştirilir.	TFRS 15 muhasebe politikalarının uygulanmasından kaynaklı olarak konsolide finansal tablolarda hizmet gelirinden kaynaklı önemli bir değişiklik olmamıştır.	TMS 18 kapsamında uçak bakımlarından elde edilen hasılatlar, bu hizmetler sunulduğunda zamana yayılı olarak muhasebeleştirilir.

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI

31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait

Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

2. FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (DEVAMI)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarında Değişiklikler (devamı)

TFRS 9 Finansal Araçlar

TFRS 9, finansal varlıkların ve finansal yükümlülüklerin muhasebeleştirilmesine ve ölçümüne ilişkin hükümleri düzenlemektedir. Bu standart TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme standardının yerini almıştır.

Aşağıdaki tablo, TFRS 9'a geçişin, geçmiş yıl karları üzerindeki açılış bakiyeleri etkilerini vergiler düşüldükten sonra kalan net tutarlar göstermek suretiyle özetlemektedir.

TFRS 9'u uygulamanın açılış bakiyeleri üzerindeki etkisi

Geçmiş Yıl Karları	
TFRS 9'a göre beklenen kredi zararlarının muhasebeleştirilmesi	8.949.448
Vergi	(1.968.879)
1 Ocak 2018 itibarıyla etki	6.980.569

Önemli yeni muhasebe politikalarının detayları ve önceki muhasebe politikalarındaki değişikliklerin etkisi ve niteliği aşağıda belirtilmiştir.

Finansal varlıkların ve Finansal Yükümlülüklerin Sınıflandırması ve Ölçümü

TFRS 9, finansal yükümlülüklerin sınıflandırılması ve ölçümü için TMS 39'daki mevcut hükümleri büyük oranda korumaktadır. Ancak, vadeye kadar elde tutulacak finansal varlık, kredi ve alacaklar ile satılmaya hazır finansal varlıklar için önceki TMS 39 sınıflama kategorileri kaldırılmıştır.

TFRS 9'un uygulanmasının Grup'un finansal borçları ile ilgili muhasebe politikaları üzerinde önemli bir etkisi olmamıştır. TFRS 9'un finansal varlıkların sınıflandırılması ve ölçümü üzerindeki etkisi ise aşağıda belirtilmiştir.

TFRS 9'a göre, bir finansal varlık ilk defa konsolide finansal tablolara alınması sırasında; İtfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen; gerçeğe uygun değer (GUD) farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen –borçlanma araçları; GUD farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen – özkaynak araçları veya GUD farkı kar veya zarara yansıtılarak ölçülen olarak sınıflandırılır. TFRS 9 kapsamındaki finansal varlıkların sınıflandırılması, genellikle, finansal varlıkların yönetimi için işletmenin kullandığı iş modeli ve finansal varlığın sözleşmeye bağlı nakit akışlarının özelliklerine dayanmaktadır. Standart kapsamında saklı türevlerin finansal varlıktan ayrılma zorunluluğu ortadan kaldırılmış olup bir hibrid sözleşmenin bir bütün olarak ne şekilde sınıflandırılacağı değerlendirilmelidir.

Bir finansal varlık, aşağıdaki her iki şartın birden sağlanması ve GUD farkı kar veya zarara yansıtılarak ölçülen olarak sınıflandırılmaması durumunda itfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülür:

- Finansal varlığın sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsil edilmesini amaçlayan bir iş modeli kapsamında elde tutulması ve

Finansal varlığa ilişkin sözleşme şartlarının, belirli tarihlerde sadece anapara ve anapara bakiyesinden kaynaklanan faiz ödemelerini içeren nakit akışlarına yol açması.

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI

31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait

Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

2. FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (DEVAMI)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarında Değişiklikler (devamı)

TFRS 9 Finansal Araçlar (devamı)

Bir borçlanma aracı, aşağıdaki her iki şartın birden sağlanması ve GUD farkı kar veya zarara yansıtılarak ölçülen olarak sınıflanmaması durumunda GUD farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülür:

- Finansal varlığın sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsil edilmesini ve finansal varlıkların satılmasını amaçlayan bir iş modeli kapsamında elde tutulması ve
- Finansal varlığa ilişkin sözleşme şartlarının, belirli tarihlerde sadece anapara ve anapara bakiyesinden kaynaklanan faiz ödemelerini içeren nakit akışlarına yol açması.

Ticari amaçla elde tutulmayan özkaynak araçlarına yapılan yatırımların ilk defa konsolide finansal tablolara alınmasında, gerçeğe uygun değerindeki sonraki değişikliklerin diğer kapsamlı gelirden sunulması konusunda geri dönülemez bir tercihte bulunulabilir. Bu tercihin seçimi her bir yatırım bazında yapılabilir.

Yukarıda belirtilen itfa edilmiş maliyeti üzerinden ya da GUD farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülmeyen tüm finansal varlıklar GUD farkı kar veya zarara yansıtılarak ölçülür. Bunlar, tüm türev finansal varlıkları da içermektedir. Finansal varlıkların ilk defa konsolide finansal tablolara alınması sırasında, finansal varlıkların farklı şekilde ölçümünden ve bunlara ilişkin kazanç veya kayıpların farklı şekilde konsolide finansal tablolara alınmasından kaynaklanacak bir muhasebe uyumsuzluğunu ortadan kaldırması veya önemli ölçüde azaltması şartıyla bir finansal varlığın geri dönülemez bir şekilde gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen olarak tanımlanabilir. Gerçeğe uygun değer değişimleri kâr veya zarara yansıtılanlar dışındaki finansal varlıkların (ilk defa konsolide finansal tablolara alınması sırasında işlem bedeli üzerinden ölçülen ve önemli bir finansman bileşenine sahip olmayan ticari alacaklar haricinde) ilk ölçümünde, bunların edinimiyle veya ihracıyla doğrudan ilişkilendirilebilen işlem maliyetleri de gerçeğe uygun değere ilave edilerek ölçülür. Aşağıdaki muhasebe politikaları finansal varlıkların sonraki ölçümlerinde geçerlidir.

GUD farkı kar/zarara yansıtılarak ölçülen finansal varlıklar	Bu varlıklar sonraki ölçümlerinde gerçeğe uygun değerleri üzerinden ölçülür. Herhangi bir faiz veya temettü geliri dahil olmak üzere, bunlarla ilgili net kazançlar ve kayıplar kar veya zararda muhasebeleştirilir. Bu varlıklar sonraki ölçümlerinde etkin faiz yöntemi kullanılarak itfa edilmiş maliyetinden ölçülür. İtfa edilmiş maliyetleri varsa değer düşüklüğü zararları tutarı kadar azaltılır (aşağıdaki (ii) 'ye bakınız). Faiz gelirleri, yabancı para kazanç ve kayıpları ve değer düşüklükleri kar veya zararda muhasebeleştirilir. Bunların finansal durum tablosu dışı bırakılmasından kaynaklanan kazanç veya kayıplar kar veya zararda muhasebeleştirilir.
İtfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen finansal varlıklar	Bu varlıklar sonraki dönemlerde gerçeğe uygun değeri üzerinden ölçülür. Etkin faiz yöntemi kullanılarak hesaplanan faiz geliri, yabancı para kazanç ve kayıpları ve değer düşüklükleri kar veya zararda muhasebeleştirilir. Diğer kazanç ve kayıplar ise diğer kapsamlı gelirden muhasebeleştirilir. Finansal varlıklar finansal durum tablosu dışı bırakıldığında daha önceden diğer kapsamlı gelire yansıtılan toplam kazanç veya kayıplar kâr veya zararda yeniden sınıflandırılır.
GUD farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen borçlanma araçları	Bu varlıklar sonraki dönemlerde gerçeğe uygun değeri üzerinden ölçülür. Temettüleri, açıkça yatırımın maliyetinin bir kısmının geri kazanılması niteliğinde olmadıkça kar veya zararda muhasebeleştirilir. Diğer net kazanç ve kayıplar diğer kapsamlı gelirden muhasebeleştirilir ve kar veya zararda yeniden sınıflandırılmazlar.

1 Ocak 2018 tarihinde TFRS 9'un uygulanmasının finansal varlıkların defter değerlerine etkisi, aşağıda daha detaylı olarak açıklandığı gibi sadece yeni değer düşüklüğü hükümlerinden kaynaklanmaktadır.

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI

31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait

Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

2. FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (DEVAMI)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarında Değişiklikler (devamı)

TFRS 9 Finansal Araçlar (devamı)

Aşağıdaki tablo ve ilişikteki notlar, TMS 39 kapsamındaki orijinal ölçüm kategorilerini ve Grup'un 1 Ocak 2018'deki finansal varlıklarının her bir sınıfı için TFRS 9'göre yapılan yeni ölçüm kategorilerini açıklamaktadır.

Finansal varlıklar	TMS 39'a göre orijinal sınıflandırma	TFRS 9'a göre yeni sınıflandırma	TMS 39'a göre orijinal defter değeri	TFRS 9'a göre orijinal defter değeri
Ticari ve diğer alacaklar	Kredi ve alacaklar	İtfa edilmiş maliyet	152.798.416	143.848.968
Nakit ve nakit benzerleri	Kredi ve alacaklar	İtfa edilmiş maliyet	11.410.411	11.410.411
Toplam finansal varlıklar			164.208.827	155.259.379

TMS 39'a göre kredi ve alacaklar olarak sınıflandırılan ticari ve diğer alacaklar artık itfa edilmiş maliyetinden ölçülenlerde sınıflandırılmıştır. Bu alacaklar için değer düşüklüğü karşılığındaki 8.949.448 TL tutarındaki artış 1 Ocak 2018 tarihinde TFRS 9'a geçişte geçmiş yıl karlarında muhasebeleştirilmiştir.

Finansal Varlıklarda Değer Düşüklüğü

TFRS 9'un uygulanmasıyla birlikte, "Beklenen Kredi Zararı" (BKZ) modeli TMS 39'daki "Gerçekleşmiş Zarar" modelinin yerini almıştır. Yeni değer düşüklüğü modeli, itfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen finansal varlıklar, sözleşme varlıkları ve GUD farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen borçlanma araçları için geçerli olmakla birlikte, özkaynak araçlarına yapılan yatırımlar için uygulanmamaktadır. TFRS 9 uyarınca kredi zararları TMS 39'a göre daha erken muhasebeleştirilmektedir. İtfa edilmiş maliyetinden ölçülen finansal varlıklar ticari alacaklar ve nakit ve nakit benzerlerinden oluşmaktadır.

TFRS 9 kapsamında, zarar karşılıkları aşağıdaki esasların herhangi biri ile ölçülür:

- 12 aylık BKZ'lar: raporlama tarihinden sonraki 12 ay içinde finansal araca ilişkin gerçekleşmesi muhtemel temerrüt durumlarından kaynaklanan beklenen kredi zararlarını temsil eden kısmıdır ve
- Ömür boyu BKZ'lar: finansal aracın beklenen ömrü boyunca gerçekleşmesi muhtemel tüm temerrüt durumlarından kaynaklanan beklenen kredi zararlarıdır.

Grup aşağıdaki 12 aylık BKZ olarak ölçülenler hariç olmak üzere, zarar karşılığını ömür boyu BKZ'lara eşit olan tutar üzerinde ölçer:

- Raporlama tarihinde düşük kredi riskine sahip olduğu belirlenen borçlanma araçları ve
- Diğer borçlanma araçları ve ilk muhasebeleştirmeden itibaren kredi riskinin (yani, finansal aracın beklenen ömrü boyunca ortaya çıkan temerrüt riski) önemli ölçüde artmadığı banka bakiyeleri.

Grup, ticari alacaklar ve sözleşme varlıklarına ilişkin değer düşüklüğünün hesaplanmasında ömür boyu BKZ'ları seçmiştir.

Bir finansal varlığın kredi riskinin ilk muhasebeleştirilmesinden itibaren önemli ölçüde artmış olup olmadığına belirlenmesinde ve BKZ'larının tahmin edilmesinde, Grup beklenen erken ödemelerin etkileri dahil beklenen kredi zararlarının tahminiyle ilgili olan ve aşırı maliyet veya çabaya katlanılmadan elde edilebilen makul ve desteklenebilir bilgiyi dikkate alır. Bu bilgiler, Grup'un geçmiş kredi zararı tecrübelerini dayanan ve ileriye dönük bilgiler içeren nicel ve nitel bilgi ve analizleri içerir. Şirket, bir finansal varlık üzerindeki kredi riskinin, vadesinin 360 gün geçmesi durumunda önemli ölçüde arttığını varsaymaktadır.

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI

31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait

Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

2. FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (DEVAMI)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarında Değişiklikler (devamı)

TFRS 9 Finansal Araçlar (devamı)

Finansal Varlıklarda Değer Düşüklüğü (devamı)

Grup, bir finansal varlığı aşağıdaki durumlarda temerrüde düşmüş olarak dikkate alır:

- Grup tarafından teminatın kullanılması (eğer varsa) gibi işlemlere başvurmaksızın borçlunun kredi yükümlülüğünü tam olarak yerine getirmemesi.

Bir finansal aracın düşük kredi riskine sahip olup olmadığını belirlemek amacıyla işletme, iç kredi riski derecelendirmelerini ya da düşük kredi riskinin küresel olarak kabul gören bir tanımıyla uyumlu olan ve değerlendirilen finansal araçların türünü ve risklerini dikkate alan diğer metodolojileri kullanabilir.

BKZ'larının ölçüleceği azami süre, Grup'un kredi riskine maruz kaldığı azami sözleşme süresidir.

BKZ'ların Ölçümü

BKZ'lar finansal aracın beklenen ömrü boyunca kredi zararlarının olasılıklarına göre ağırlıklandırılmış bir tahminidir. Diğer bir ifadeyle tüm nakit açıklarının bugünkü değeri üzerinden ölçülen kredi zararlarıdır (örneğin, sözleşmeye istinaden işletmeye yapılan nakit girişleri ile işletmenin tahsil etmeyi beklediği nakit akışları arasındaki farktır).

BKZ'lar finansal varlığın etkin faiz oranı üzerinden iskonto edilir.

Kredi değer düşüklüğüne uğramış finansal varlıklar

Her raporlama dönemi sonunda, Grup itfa edilmiş maliyetinden ölçülen finansal varlıkların ve GUD farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan borçlanma varlıkların değer düşüklüğüne uğrayıp uğramadığını değerlendirir. Bir finansal varlığın gelecekteki tahmini nakit akışlarını olumsuz şekilde etkileyen bir veya birden fazla olay gerçekleştiğinde söz konusu finansal varlık kredi-değer düşüklüğüne uğramıştır.

Bir finansal varlığın kredi değer düşüklüğüne uğradığının kanıtı aşağıdaki gözlemlenebilir verileri içerir:

- borçlunun ya da ihraççının önemli finansal zorluğa düşmesi;
- borçlunun temerrüdü veya finansal aracın vadesinin 90 gün geçmiş olması gibi sözleşme ihlali;
- Grup'in aksini dikkate alamayacağı koşullara bağlı olarak bir kredinin ya da avansın yeniden yapılandırılmasını
- borçlunun iflas etme veya finansal yeniden yapılanmaya ihtimalinin olması, veya
- finansal zorluklar nedeniyle menkul bir kıymetin aktif pazarının ortadan kalkması.

Değer Düşüklüğünün Sunumu

İtfa edilmiş maliyetinden ölçülen finansal varlıklara ilişkin zarar karşılıkları, varlıkların brüt defter değerinden düşülür. Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen borçlanma araçları için oluşan zarar karşılığı, finansal varlığın finansal durum tablosundaki defter değerini azaltmak yerine diğer kapsamlı gelire yansıtılır.

Sözleşme varlıklarını da içeren ticari ve diğer alacaklar ile ilgili değer düşüklükleri kar veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosunda ayrı olarak sunulur. Sonuç olarak, Grup, TMS 39 kapsamında, 16.962.983 TL tutarındaki değer düşüklüğü karını "Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler/Gelirler"den 31 Aralık 2017 tarihinde sona eren hesap dönemine ait kar veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosunda yer alan "Ticari ve Diğer Alacaklardan Kaynaklanan Değer Düşüklüğü Zararı" olarak sınıflamıştır.

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI

31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait

Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

2. FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (DEVAMI)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarında Değişiklikler (devamı)

TFRS 9 Finansal Araçlar(devamı)

Değer Düşüklüğünün Sunumu (devamı)

Yeni değer düşüklüğü modelinin etkisi

TFRS 9 değer düşüklüğü modeli kapsamındaki varlıklar için değer düşüklüğü zararlarının genel olarak artması ve daha değişken hale gelmesi beklenmektedir. Grup, 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren TFRS 9'un değer düşüklüğüne ilişkin hükümlerinin uygulanmasının aşağıdaki gibi ilave bir değer düşüklüğü karşılığı ile sonuçlandığını belirlemiştir.

31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla TMS 39'a göre zarar karşılığı	103.820.029
1 Ocak 2018 tarihinde muhasebeleştirilen ek değer düşüklüğü:	
31 Aralık 2017 itibarıyla ticari ve diğer alacaklar	8.949.448
1 Ocak 2018'de TFRS 9'a göre zarar karşılığı	112.769.477

Ticari Alacaklar ve Sözleşme Varlıkları

Aşağıdaki analiz, TFRS 9'un uygulanmaya başlamasıyla ticari alacaklar ve sözleşme varlıklarına ilişkin BKZ'larının hesaplanması ile ilgili daha ayrıntılı bilgi vermektedir. Grup, kullandığı modeli ve bu BKZ'ların hesaplanmasında kullanılan varsayımların bir kısmını tahmin belirsizliğinin temel kaynakları olarak ele almaktadır.

BKZ'ları son üç yılda gerçekleşen kredi zararları tecrübesine göre hesaplamıştır. Grup BKZ oran hesaplamalarını toptan satış yaptığı müşterileri ve diğer müşterileri için ayrı ayrı gerçekleştirmiştir.

Her bir gruptaki riskler, kredi riski derecesi özellikleri esas alınarak toptan satış yapılan müşteriler için, coğrafi bölge ve sektör gibi ortak kredi riskine göre; diğer müşteriler için ise temerrüt durumu, coğrafi bölge, müşteri derecelendirmesi ve ürün çeşidine göre gruplandırılmıştır.

Aşağıdaki tablo, 1 Ocak 2018 itibarıyla toptan satış yapılan müşteriler için ticari alacaklar ve sözleşme varlıkları için kredi riski ve BKZ'larına maruz kalma hakkında bilgi vermektedir.

	Ağırlıklandırılmış ortalama zarar oranı %	Brüt defter değeri	Zarar karşılığı
Cari (vadesi geçmemiş)	2,85	78.339.480	2.234.387
Vadesi 1-30 gün geçenler	4,88	36.943.901	1.804.323
Vadesi 31-90 gün geçenler	7,78	22.695.371	1.764.585
Vadesi 91-180 gün geçenler	16,25	10.612.783	1.725.031
Vadesi 180+gün geçenler	33,78	4.206.881	1.421.122
		152.798.416	8.949.448

Geçiş

Grup, sınıflandırma ve ölçüm (değer düşüklüğü dahil) gereklilikleri açısından önceki dönemler için karşılaştırmalı bilgileri yeniden düzenlememe istisnasını kullanmıştır. TFRS 9'un uygulanmasından kaynaklanan finansal varlıkların ve finansal borçların kayıtlı tutarlarındaki farklılıklar 1 Ocak 2018 itibarıyla geçmiş yıl karları içerisinde muhasebeleştirilmiştir. Buna göre 2017 yılı için sunulan bilgiler genellikle TFRS 9'a göre değil, TMS 39'a göre hazırlanmıştır.

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI

31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait

Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

2. FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (DEVAMI)

2.4 Muhasebe Tahminlerindeki Değişiklikler ve Hatalar

Muhasebe tahminlerindeki değişiklikler, yalnızca bir döneme ilişkin ise, değişikliğin yapıldığı cari dönemde, gelecek dönemlere ilişkin ise, hem değişikliğin yapıldığı dönemde, hem de gelecek dönemlerde ileriye yönelik olarak uygulanır.

Tespit edilen önemli muhasebe hataları, geriye dönük olarak uygulanır ve önceki dönem finansal tabloları yeniden düzenlenir.

31 Aralık 2018 tarihli konsolide finansal durum tabloları hazırlanırken, Dipnot 2.3'te açıklandığı üzere TFRS 15 ve TFRS 9 ilk uygulamaları haricinde 31 Aralık 2017 tarihinde sona eren yıla ait finansal tablolarda uygulanan önemli tahmin ve varsayımların ayrıntıları uygulanmıştır.

2.5 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti

2.5.1 TFRS 15 Müşteri Sözleşmelerinden Hasılat

TFRS 15, hasılatın ne zaman ve hangi tutarda muhasebeleştirileceğini belirlemek için kapsamlı bir çerçeve oluşturmuştur. Dipnot 2.3'e bakınız.

2.5.2 Stoklar

Stoklar, maliyetin ya da net gerçekleşebilir değerinin düşük olanı ile değerlendirilmektedir. Stokların maliyeti; tüm satın alma maliyetlerini, dönüştürme maliyetlerini ve stokların mevcut durumuna ve konumuna getirilmesi için katılan diğer maliyetleri içerir. Stokların maliyetinin hesaplanmasında ortalama maliyet yöntemi uygulanmaktadır. Net gerçekleştirilebilir değer, olağan ticari faaliyet içerisinde oluşan tahmini satış fiyatından tahmini tamamlanma maliyeti ve satışı gerçekleştirmek için yüklenilmesi gereken tahmini maliyetlerin toplamının indirilmesiyle elde edilir.

Komponent ve tamir edilebilen yedek parça malzemeleri amortismanına tabi olup ekonomik ömürleri aşağıda belirtildiği gibidir:

	<u>Ekonomik Ömür (yıl)</u>
Komponentler	7
Tamir edilebilen yedek parçalar (R Malzeme)	7
Tamir edilebilen yedek parçalar (V Malzeme)	7

2.5.3 Maddi Duran Varlıklar

Maddi duran varlıklar, maliyet değerlerinden birikmiş amortisman ve birikmiş değer düşüklükleri düşüldükten sonraki tutar üzerinden gösterilirler. Maddi duran varlıkların maliyet tutarları, beklenen faydalı ömürlerine göre doğrusal amortisman yöntemi kullanılarak amortismanına tabi tutulur. Beklenen faydalı ömür, kalıntı değer ve amortisman yöntemi, tahminlerde ortaya çıkan değişikliklerin olası etkileri için her yıl gözden geçirilir ve tahminlerde bir değişiklik varsa ileriye dönük olarak muhasebeleştirilir.

Finansal kiralama ile alınan varlıklar, beklenen faydalı ömrü ile söz konusu kiralama süresinden kısa olanı ile sahip olunan maddi duran varlıklarla aynı şekilde amortismanına tabi tutulur.

Maddi duran varlıkların elden çıkarılması ya da bir maddi duran varlığın hizmetten alınması sonucu oluşan kazanç veya kayıp satış hasılatı ile varlığın defter değeri arasındaki fark olarak belirlenir ve gelir tablosuna dahil edilir.

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI

31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait

Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

2. FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (DEVAMI)

2.5 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.5.3 Maddi Duran Varlıklar (devamı)

Aktiflerin ekonomik ömürleri aşağıda belirtilmiştir:

	<u>Ekonomik Ömür (yıl)</u>
Tesis, makina ve cihazlar	3-15
Demirbaşlar	3-15
Taşıtlar	4-7
Diğer maddi duran varlıklar	4-15
Özel maliyetler	4-16

2.5.4 Maddi Olmayan Duran Varlıklar

Maddi olmayan duran varlıklar, bilgisayar yazılımlarını ve diğer maddi olmayan duran varlıkları içermektedir. Bunlar, elde etme maliyetinden kaydedilmekte, diğer maddi olmayan duran varlıklar ise kıst amortisman yöntemi kullanılarak amortismanına tabi tutulmaktadır.

2.5.5 Varlıklarda Değer Düşüklüğü

Türev olmayan finansal varlıklar

1 Ocak 2018 tarihinden itibaren geçerli olan muhasebe politikası

Finansal araçlar ve sözleşme varlıkları

Grup aşağıda belirtilenler için beklenen kredi zararları için zarar karşılığı muhasebeleşirmektedir:

- itfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen finansal varlıklar;
- GUD farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen borçlanma araçları.

Grup'un varlıklarda değer düşüklüğüne ilişkin muhasebe politikaları için Dipnot 2.3'e bakınız.

Kayıttan düşme

Bir finansal varlığın değerinin kısmen ya da tamamen geri kazanılmasına ilişkin makul beklentilerin bulunmaması durumunda işletme, finansal varlığın brüt defter değerini doğrudan düşürür. Kayıttan düşme, bir finansal tablo dışı bırakma sebebidir.

Bireysel müşteriler için, Grup'un benzer varlıkların geri kazanılmasına ilişkin tarihsel deneyimine dayanarak uyguladığı, finansal bir varlığın vadesinin 180 gün geçmiş olması durumunda, ilgili finansal varlığın brüt defter değeri üzerinden kayıttan düşme politikası vardır. Kurumsal müşteriler içinse, Grup, bireysel olarak makul bir geri kazanım beklentisinin olup olmadığına dayanarak, zamanlama ve kayıttan düşülecek tutarına ilişkin bir değerlendirme yapar. Grup kayıttan düşen tutara ilişkin önemli bir geri kazanım beklememektedir.

Ancak, kayıttan düşülen finansal varlıklar, Grup'un vadesi gelen tutarların geri kazanılmasına ilişkin prosedürlerine uymak için halen uygulama faaliyetlerine tabi olabilir.

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI

31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait

Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

2. FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (DEVAMI)

2.5 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.5.5 Varlıklarda Değer Düşüklüğü (devamı)

1 Ocak 2018 tarihinden önceki muhasebe politikası

Türev olmayan finansal varlıklar

GUD farkı kar zarara yansıtılmayan bir finansal varlık, her raporlama tarihinde değer düşüklüğü olduğuna kanaat getirilen nesnel kanıtlarla değerlendirilir.

- borçlunun temerrüdü veya yükümlülüğünü yerine getirememesi,
- Grup'un aksini dikkate alamayacağı koşullara bağlı olarak bir tutarın yeniden yapılandırılması;
- borçlunun iflas edeceğine ilişkin göstergelerinin olması;
- borçlunun ya da ihraççının ödeme durumunda olumsuz durumlar ortaya çıkması;
- menkul bir kıymetin aktif pazarının ortadan kalkması veya
- bir grup finansal varlıktan beklenen nakit akışlarında ölçülebilir bir düşüşü işaret eden gözlemlenebilir bilginin ortaya çıkması.

İtfa edilmiş maliyetleriyle ölçülen finansal varlıklar

Grup bu varlıklar için değer düşüklüğü göstergelerini hem varlık seviyesinde, hem de topluca değerlendirmektedir. Bütün önemli varlıklar belirgin bir değer düşüklüğü için değerlendirilir. Tek başına ayrı bir varlık olarak önemli değer düşüklüğü tespit edilmeyen varlıklar, gerçekleşmiş ancak henüz belirlenmemiş değer düşüklükleri için topluca değer düşüklüğü testine tabi tutulurlar. Tek başına önemli olmayan varlıklar benzer risk özelliklerine sahip varlıklar olarak gruplanarak toplu halde değer düşüklüğü testine tabi tutulurlar.

Grup toplu halde değer düşüklüğünü değerlendirirken geri kazanılma zamanlamasının ve oluşan zarar tutarlarının geçmişteki eğilimlerini de dikkate alarak gerçekleştirir. Grup yönetimi, bu değerlendirmeyi yaparken güncel ekonomik durum ve kredi koşullarını dikkate alarak gerçekleşen kayıpların geçmişteki eğilimlere göre ayrılan değer düşüklüğü karşılığında daha fazla veya az olmasını gerektiği yönünde kanaat kullanılarak gerektiğinde düzeltme yapar.

Değer düşüklüğü varlığın defter değeri ile gelecekte beklenen nakit akışlarının, orijinal etkin faiz oranı ile bugünkü değerine indirgenmesi arasındaki farkı ifade eder. Zararlar kar veya zararda kayıtlara alınır ve karşılık hesabı kullanılmak suretiyle gösterilir. Grup, varlığın geri kazanılmasına dair gerçekçi beklentileri hiç olmadığı zaman ilgili miktarlar düşülür. Değer düşüklüğü muhasebeleştirildikten sonra meydana gelen bir olay değer düşüklüğünde azalmaya neden olursa, bu azalış kar veya zararda muhasebeleştirilerek daha önce muhasebeleştirilmiş bulunan değer düşüklüğü zararından iptal edilir.

Finansal olmayan varlıklar

Grup, her bir raporlama tarihinde, stoklar ve ertelenmiş vergi varlıkları dışında kalan finansal olmayan varlıklar için değer düşüklüğü göstergesi olup olmadığını değerlendirir. Eğer böyle bir gösterge mevcutsa, o varlığın geri kazanılabilir tutarı tahmin edilir.

Değer düşüklüğü testi için, ayrı ayrı test edilemeyen varlıklar, gruplanmak suretiyle, diğer varlıklar ve varlık gruplarından bağımsız olarak sürdürülebilir faaliyetlerden nakit girişi yaratan en küçük birimlere ya da nakit yaratan birimlere (NYB) ayrılır.

Bir varlığın veya NYB'nin geri kazanılabilir tutarı satış maliyetleri düşülmüş gerçeğe uygun değeri ile kullanım değerinden yüksek olanıdır. Kullanım değeri, ilerideki nakit akışlarının ilgili varlık ya da NYB'deki belirli riskleri ve paranın zaman değerini yansıtan cari piyasa değerlendirmelerini göstermek için vergi öncesi iskonto oranı kullanılarak bugünkü değerine indirgenmesi ile bulunur.

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI

31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait

Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

2. FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (DEVAMI)

2.5 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.5.5 Varlıklarda Değer Düşüklüğü (devamı)

1 Ocak 2018 tarihinden önceki muhasebe politikası (devamı)

Finansal olmayan varlıklar (devamı)

Bir varlıkla ilgili NYB'nin defter değeri geri kazanılabilir tutarını aşyorsa değer düşüklüğü gideri kayıtlara alınır.

Değer düşüklüğü zararları kar veya zararda muhasebeleştirilir. NYB'lerden kaynaklanan ve muhasebeleştirilen değer düşüklüğü karşılığı NYB'lerdeki diğer varlıkların defter değerlerinden oransal esasa göre düşülür.

2.5.6 Borçlanma Maliyetleri

Kullanıma ve satışa hazır hale getirilmesi önemli ölçüde zaman isteyen varlıklar söz konusu olduğunda, satın alınması, yapımı veya üretimi ile direkt ilişki kurulabilen faiz giderleri, ilgili varlık kullanıma veya satışa hazır hale getirilene kadar maliyetine dahil edilmektedir. Yatırımla ilgili kredinin henüz harcanmamış kısmının geçici süre ile finansal yatırımlarda değerlendirilmesiyle elde edilen finansal yatırım geliri aktifleştirmeye uygun borçlanma maliyetlerinden mahsup edilir.

Diğer tüm finansman giderleri, oluştukları dönemlerde gelir tablosuna kaydedilmektedir. Grup'un 31 Aralık 2018 ve 2017 döneminde aktifleştirilmiş finansman gideri bulunmamaktadır.

2.5.7 Finansal Araçlar

Muhasebeleştirme ve ilk ölçüm

Grup, ticari alacakları ve borçlanma araçlarını oluştukları tarihte kayıtlarına almaktadır. Grup bütün diğer finansal varlık ve yükümlülükleri sadece ve sadece, ilgili finansal aracın sözleşmeye bağlı koşullarına taraf olduğu işlem tarihinde muhasebeleştirilmektedir.

Gerçeğe uygun değer ("GUD") değişimleri kar veya zarara yansıtılanlar dışındaki finansal varlıkların (önemli bir finansman bileşenine sahip olmayan ticari alacaklar haricinde) ve finansal yükümlülüklerin ilk ölçümünde, bunların edinimiyle veya ihracıyla doğrudan ilişkilendirilebilen işlem maliyetleri de gerçeğe uygun değere ilave edilerek ölçülür. Önemli bir finansman bileşenine sahip olmayan ticari alacaklar, ilk muhasebeleştirmede işlem bedeli üzerinden ölçülür.

Sınıflandırma ve sonraki ölçüm

Finansal araçlar – 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren geçerli olan muhasebe politikası

Grup'un finansal araçlar sınıflandırma ve sonraki ölçüme ilişkin 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren geçerli olan muhasebe politikası muhasebe politikaları için Dipnot 2.3'e bakınız.

Finansal varlıklar – 1 Ocak 2018 tarihinden önce geçerli olan muhasebe politikası

Grup, finansal varlıkları aşağıda belirtilen kategorilere sınıflandırır:

- kredi ve alacaklar;
- GUD farkı kar veya zarara yansıtılan finansal varlıklar altında:

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI

31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait

Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

2. FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (DEVAMI)

2.5 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.5.7 Finansal Araçlar (devamı)

Finansal varlıklar – Sonraki ölçüm ve kazanç veya kayıplar: 1 Ocak 2018 tarihinden önce geçerli olan muhasebe politikası

GUD farkı kar veya zarara yansıtılan finansal varlıklar	Gerçeğe uygun değeri kar veya zarara yansıtılan finansal varlıklar, gerçeğe uygun değerleri ile ölçülürler ve temettü gelirleri de dahil olmak üzere, gerçeğe uygun değerlerindeki değişimler kar veya zararda muhasebeleştirilir. Riskten korunma aracı olarak tanımlanan türevler için aşağıdaki (v) bölümüne bakınız.
Vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıklar;	Gelecekteki anapara ve faiz nakit akışlarının etkin faiz oranları ile itfa edilmiş maliyet değerleri üzerinden değer düşüklükleri indirilerek ölçülür.
Krediler ve alacaklar	Gelecekteki anapara ve faiz nakit akışlarının etkin faiz oranları kullanılarak itfa edilmiş maliyetleri üzerinden değer düşüklükleri indirilerek ölçülür.
Satılmaya hazır finansal varlıklar	Satılmaya hazır finansal varlıklar, gerçeğe uygun değerleriyle ölçülür. Değer düşüklüğü hariç gerçeğe uygun değerindeki değişimler ve satılmaya hazır borçlanma senetleri üzerindeki yabancı para kur farkı değişimleri ile faiz gelirleri diğer kapsamlı gelirden ayrılmaları ve özkaynaklar altında gerçeğe uygun değer yedeği kaleminde biriktirilir. Bu varlıklar kayıtlardan çıkarıldığında, özkaynaklar altında birikmiş kazanç ya da kayıplar, kar veya zarara yeniden sınıflandırılır.

Finansal yükümlülükler – Sınıflama, sonraki ölçüm ve kazanç ve kayıplar

Finansal yükümlülükler itfa edilmiş maliyetinden ölçülen ve GUD farkı kar veya zarara yansıtılan olarak sınıflandırılır.

Bir finansal yükümlülük, alım satım amaçlı elde tutulan tanımını karşılama durumunda GUD farkı kar veya zarara yansıtılan olarak sınıflandırılır. Finansal yükümlülük, türev araç olması ya da ilk kez kayda alınması sırasında bu şekilde tanımlanması durumunda alım satım amaçlı elde tutulan finansal yükümlülük olarak sınıflandırılır. Gerçeğe uygun değeri kar veya zarara yansıtılan finansal yükümlülükler, gerçeğe uygun değerleri ile ölçülürler ve faiz gelirleri de dahil olmak üzere, net kazanç ve kayıplar kar veya zararda muhasebeleştirilir. Diğer finansal yükümlülükler, ilk kayıtlara alınmalarını takiben gelecekteki anapara ve faiz nakit akışlarının etkin faiz oranları ile itfa edilmiş maliyet değerleri üzerinden değer düşüklükleri indirilerek ölçülür. Faiz giderleri ve kur farkları kar veya zararda muhasebeleştirilir. Bu yükümlülükler kayıtlardan çıkarılmasıyla oluşan kazanç veya kayıplar, kar veya zararda muhasebeleştirilir.

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI

31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait

Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

2. FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (DEVAMI)

2.5 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.5.7 Finansal Araçlar (devamı)

Finansal tablo dışı bırakma

Finansal varlıklar

Grup, finansal varlıklarla ilgili nakit akışlarına ilişkin sözleşmeden doğan hakların süresi dolduğunda veya bu finansal varlığın mülkiyetinden kaynaklanan bütün risk ve getirilerinin sahipliğini önemli ölçüde devrettiğinde veya bu finansal varlığın mülkiyetinden kaynaklanan bütün risk ve yararları ne önemli ölçüde devretmiş ne de önemli ölçüde elinde bulundurmakta olması durumunda, ilgili finansal varlık üzerinde kontrol sahibi olmaya devam etmiyorsa söz konusu finansal varlığı kayıtlarından çıkarır.

Grup, bir finansal varlığın mülkiyetinden kaynaklanan bütün risk ve yararları önemli ölçüde elinde bulundurmaya devam etmesi durumunda, ilgili finansal varlığı finansal durum tablosuna kayıtlara almaya devam eder.

Finansal yükümlülükler

Grup, bir finansal yükümlülük sadece ve sadece, ilgili yükümlülüğe ilişkin borç ortadan kalktığı veya iptal edildiği zaman finansal durum tablosundan çıkarır. Ayrıca, mevcut bir finansal yükümlülüğün koşullarında veya nakit akışlarında önemli bir değişiklik yapılması durumunda da Grup bir finansal yükümlülüğü finansal durum tablosundan çıkarır. Bunun yerine, değiştirilmiş şartlara dayanarak gerçeğe uygun değeri üzerinden yeni bir finansal yükümlülük muhasebeleştirilmesini gerektirir.

Finansal yükümlülüğün kayıtlarından çıkartılmasında, defter değeri ile bu yükümlülüğe ilişkin olarak ödenen tutar (devredilen her türlü nakit dışı varlık veya üstlenilen her türlü yükümlülük de dâhil) arasındaki fark, kar veya zarar olarak konsolide finansal tablolara alınır.

Finansal varlık ve yükümlülüklerin netleştirilmesi

Grup, finansal varlık ve yükümlülüklerini, sadece ve sadece netleştirme için yasal bir hakkı olduğunda ve işlemi net bazda gerçekleştirmek veya varlığın gerçekleşmesi ile yükümlülüğün yerine getirilmesini eş zamanlı yapma niyetinin bulunması durumunda netleştirmekte ve net tutarı konsolide finansal tablolarında göstermektedir.

2.5.8 Kur Değişiminin Etkileri

Yıl içerisinde gerçekleşen döviz işlemleri, işlem tarihindeki kurlar kullanılarak ABD Doları'na çevirmektedir. Bilançoda yer alan dövize bağlı varlık ve borçlar, bilanço tarihinde geçerli olan kurlar kullanılarak ABD Doları'na çevrilmiştir. Bu çevrimden ve dövizli işlemlerin tahsil / tediyelerinden kaynaklanan kambiyo karları / zararları gelir tablosunda yer almaktadır.

İlgili tarihler itibarıyla dönem sonu ve ortalama olarak ABD Dolar karşılığı TL kuru aşağıdaki gibidir:

	Dönem Sonu Kuru	Ortalama Kur
31 Aralık 2018	5,2609	4,8301
31 Aralık 2017	3,7719	3,6445

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI

31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait

Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

2. FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (DEVAMI)

2.5 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.5.9 Hisse Başına Kazanç

Gelir tablosunda belirtilen hisse başına kazanç / (kayıp), net karın / (zararın), yıl boyunca piyasada bulunan hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama sayısına bölünmesi ile hesaplanmaktadır.

Türkiye’de şirketler, sermayelerini, hissedarlarına geçmiş yıl karlarından dağıttıkları “bedelsiz hisse” yolu ile arttırabilmektedirler. Bu tip “bedelsiz hisse” dağıtımları, hisse başına kazanç / (kayıp) hesaplamalarında, ihraç edilmiş hisse gibi değerlendirilir. Buna göre, bu hesaplamalarda kullanılan ağırlıklı ortalama hisse sayısı, söz konusu hisse senedi dağıtımlarının geçmişe dönük etkileri de dikkate alınarak hesaplanır.

2.5.10 Bilanço Tarihinden Sonraki Olaylar

Bilanço tarihinden sonraki olaylar; kara ilişkin herhangi bir duyuru veya diğer seçilmiş finansal bilgilerin kamuya açıklanmasından sonra ortaya çıkmış olsalar bile, bilanço tarihi ile bilançonun yayımı için yetkilendirilme tarihi arasındaki tüm olayları kapsar.

Grup, bilanço tarihinden sonraki düzeltme gerektiren olayların ortaya çıkması durumunda, konsolide finansal tablolara alınan tutarları bu yeni duruma uygun şekilde düzeltir.

2.5.11 Karşılıklar, Şarta Bağlı Yükümlülükler ve Şarta Bağlı Varlıklar

Geçmiş olaylardan kaynaklanan mevcut bir yükümlülüğün bulunması, yükümlülüğün yerine getirilmesinin muhtemel olması ve söz konusu yükümlülük tutarının güvenilir bir şekilde tahmin edilebilir olması durumunda konsolide finansal tablolarda karşılık ayrılır.

Karşılık olarak ayrılan tutar, yükümlülüğe ilişkin risk ve belirsizlikler göz önünde bulundurularak, bilanço tarihi itibarıyla yükümlülüğün yerine getirilmesi için yapılacak harcamanın tahmin edilmesi yoluyla hesaplanır.

Karşılığın, mevcut yükümlülüğün karşılanması için gerekli tahmini nakit akımlarını kullanarak ölçülmesi durumunda söz konusu karşılığın defter değeri, ilgili nakit akımlarının bugünkü değerine eşittir. Karşılığın ödenmesi için gerekli olan ekonomik faydanın bir kısmı ya da tamamının üçüncü taraflarla karşılanmasının beklendiği durumlarda, tahsil edilecek tutar, ilgili tutarın tahsil edilmesinin hemen hemen kesin olması ve güvenilir bir şekilde ölçülmesi halinde varlık olarak muhasebeleştirilir.

2.5.12 İlişkili Taraflar

Bu konsolide finansal tabloların amacı doğrultusunda ortaklar, üst düzey yöneticiler ve Yönetim Kurulu üyeleri, aileleri ve onlar tarafından kontrol edilen veya onlara bağlı şirketler, iştirak ve ortaklıklar ilişkili taraflar olarak kabul ve ifade edilmişlerdir. Olağan faaliyetler nedeniyle ilişkili taraflarla girilen işlemler piyasa koşullarına uygun fiyatlarla gerçekleştirilmiştir.

2.5.13 Kurum Kazancı Üzerinden Hesaplanan Vergiler

Gelir vergisi gideri, cari vergi gideri ile ertelenmiş vergi giderinin (veya gelirin) toplamından oluşur.

Cari vergi

Cari yıl vergi yükümlülüğü, dönem karının vergiye tabi olan kısmı üzerinden hesaplanır. Vergiye tabi kar, diğer yıllarda vergilendirilebilen veya indirilebilen gelir veya gider kalemleri ile vergilendirilemeyen veya indirilemeyen kalemleri hariç tuttuğundan dolayı, gelir tablosunda belirtilen kardan farklılık gösterir. Grup’un cari vergi yükümlülüğü bilanço tarihi itibarıyla yasallaşmış ya da önemli ölçüde yasallaşmış vergi oranı kullanılarak hesaplanmıştır.

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI

31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait

Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

2. FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (DEVAMI)

2.5 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.5.13 Kurum Kazancı Üzerinden Hesaplanan Vergiler (devamı)

Ertelenmiş vergi

Ertelenen vergi yükümlülüğü veya varlığı, varlıkların ve yükümlülüklerin mali tablolarda gösterilen tutarları ile yasal vergi matrahı hesabında dikkate alınan tutarları arasındaki geçici farklılıkların bilanço yöntemine göre vergi etkilerinin yasallaşmış vergi oranları dikkate alınarak hesaplanmasıyla belirlenmektedir. Ertelenen vergi yükümlülükleri vergilendirilebilir geçici farkların tümü için hesaplanırken, indirilebilir geçici farklardan oluşan ertelenen vergi varlıkları, gelecekte vergiye tabi kar elde etmek suretiyle bu farklardan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması şartıyla hesaplanmaktadır. Şerefiye veya işletme birleşmeleri dışında varlık veya yükümlülüklerin ilk defa mali tablolara alınmasından dolayı oluşan ve hem ticari hem de mali kar veya zararı etkilemeyen geçici zamanlama farklarına ilişkin ertelenen vergi yükümlülüğü veya varlığı hesaplanmaz.

Ertelenen vergi yükümlülükleri, Grup'un geçici farklılıkların ortadan kalkmasını kontrol edebildiği ve yakın gelecekte bu farkın ortadan kalkma olasılığının düşük olduğu durumlar haricinde, bağlı ortaklık ve iştiraklerdeki yatırımlar ve iş ortaklıklarındaki paylar ile ilişkilendirilen vergilendirilebilir geçici farkların tümü için hesaplanır. Bu tür yatırım ve paylar ile ilişkilendirilen vergilendirilebilir geçici farklardan kaynaklanan ertelenen vergi varlıkları, yakın gelecekte vergiye tabi yeterli kar elde etmek suretiyle bu farklardan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması ve gelecekte bu farkların ortadan kalkmasının muhtemel olması şartıyla hesaplanmaktadır.

Ertelenen vergi varlığının kayıtlı değeri, her bir bilanço tarihi itibarıyla gözden geçirilir. Ertelenmiş vergi varlığının kayıtlı değeri, bir kısmının veya tamamının sağlayacağı faydanın elde edilmesine imkan verecek düzeyde mali kar elde etmenin muhtemel olmadığı ölçüde azaltılır.

Ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülükleri varlıkların gerçekleşeceği veya yükümlülüklerin yerine getirildiği dönemde geçerli olması beklenen ve bilanço tarihi itibarıyla kanunlaşmış veya önemli ölçüde kanunlaşmış vergi oranları (vergi düzenlemeleri) üzerinden hesaplanır. Ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülüklerinin hesaplanması sırasında, Grup'un bilanço tarihi itibarıyla varlıklarının defter değerini geri kazanma ya da yükümlülüklerini yerine getirmesi için tahmin ettiği yöntemlerin vergi sonuçları dikkate alınır.

Ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülükleri, cari vergi varlıklarıyla cari vergi yükümlülüklerini mahsup etme ile ilgili yasal bir hakkın olması veya söz konusu varlık ve yükümlülüklerin aynı vergi mercii tarafından toplanan gelir vergisiyle ilişkilendirilmesi ya da Grup'un cari vergi varlık ve yükümlülüklerini netleştirmek suretiyle ödeme niyetinin olması durumunda mahsup edilir.

Dönem cari ve ertelenmiş vergisi

Doğrudan özkaynakta alacak ya da borç olarak muhasebeleştirilen kalemler (ki bu durumda ilgili kalemlere ilişkin ertelenmiş vergi de doğrudan özkaynakta muhasebeleştirilir) ile ilişkilendirilen ya da işletme birleşmelerinin ilk kayda alınımından kaynaklananlar haricindeki cari vergi ile döneme ait ertelenmiş vergi, gelir tablosunda gider ya da gelir olarak muhasebeleştirilir. İşletme birleşmelerinde, şerefiye hesaplanmasında ya da satın alınan, satın alınan bağlı ortaklığın tanımlanabilen varlık, yükümlülük ve şarta bağlı borçlarının gerçeğe uygun değerinde elde ettiği payın satın alım maliyetini aşan kısmının belirlenmesinde vergi etkisi göz önünde bulundurulur. Mali tablolarda yer alan vergiler, cari dönem vergisi ile ertelenmiş vergilerdeki değişimi içermektedir. Grup, dönem sonuçları üzerinden cari ve ertelenmiş vergi hesaplamaktadır.

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI

31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait

Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

2. FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (DEVAMI)

2.5 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.5.14 Çalışanlara Sağlanan Faydalar/Kıdem Tazminatı

Türkiye’de mevcut kanunlar ve toplu iş sözleşmeleri hükümlerine göre kıdem tazminatı, emeklilik veya işten çıkarılma durumunda ödenmektedir. TMS 19 Çalışanlara Sağlanan Faydalar Standardı (“TMS 19”) uyarınca söz konusu türdeki ödemeler tanımlanmış emeklilik fayda planları olarak nitelendirilir. Bilançoda muhasebeleştirilen kıdem tazminatı yükümlülüğü, tüm çalışanların emeklilikleri dolayısıyla ileride doğması beklenen yükümlülük tutarlarının net bugünkü değerine göre hesaplanmış ve finansal tablolara yansıtılmıştır. Hesaplanan tüm aktüeryal kazançlar ve kayıplar diğer kapsamlı gelir olarak muhasebeleştirilmektedir.

2.5.15 Nakit Akım Tablosu

Esas faaliyetlerden kaynaklanan nakit akımları, Grup’un satış faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akımlarını gösterir.

Yatırım faaliyetleriyle ilgili nakit akımları, Grup’un yatırım faaliyetlerinde (sabit yatırımlar ve finansal yatırımlar) kullandığı ve elde ettiği nakit akımlarını gösterir.

Finansman faaliyetlerine ilişkin nakit akımları, Grup’un finansman faaliyetlerinde kullandığı kaynakları ve bu kaynakların geri ödemelerini gösterir.

Nakit ve nakit benzerleri, nakit para, vadesiz mevduat ve satın alım tarihinden itibaren vadeleri 3 ay veya 3 aydan daha az olan, hemen nakde çevrilebilecek olan ve önemli tutarda değer değişikliği riskini taşımayan yüksek likiditeye sahip diğer kısa vadeli yatırımlardır.

2.5.16 Sermaye ve Temettüleri

Adi hisseler, özsermaye olarak sınıflandırılır. Adi hisseler üzerinden dağıtılan temettüleri, temettü dağıtım kararı alındığı dönemde birikmiş kardan indirilerek kaydedilir.

2.6 Önemli Muhasebe Tahmin ve Varsayımları

2.6.1 Stokların Ekonomik Ömürleri

Komponent ve tamir edilebilir malzemeler yıpranma payı hesaplamasına tabi olup ekonomik ömürleri Not 2.5.2’de belirtilmiştir.

2.6.2 Şüpheli Ticari Alacak Karşılığı

Şüpheli hale gelen ticari alacaklar için Grup elde bulundurulmuş söz konusu alacağa ilişkin alınan teminatları da değerlendirilerek vadesi geçmiş ve tahsilat imkanı azaldığı öngörülen alacaklar için geçmiş tahsil edilmeme tecrübesine de dayanarak karşılık ayırmaktadır. Not 8’de açıklandığı üzere Grup, 31 Aralık 2018 itibarıyla 136.583.078 TL (31 Aralık 2017: 103.820.029 TL) tutarında şüpheli ticari alacak karşılığı ayırmıştır.

2.6.3 Ertelenmiş Vergi

Grup, vergiye esas yasal konsolide finansal tabloları ile TFRS’ye göre hazırlanmış konsolide finansal tabloları arasındaki farklılıklardan kaynaklanan geçici zamanlama farkları için ertelenmiş vergi varlığı ve yükümlülüğü muhasebeleştirilmektedir. Ertelenmiş vergi varlıklarının kısmen ya da tamamen geri kazanılabilir tutarı mevcut koşullar altında tahmin edilmiştir. Değerlendirme sırasında, gelecekteki kar projeksiyonları, cari dönemlerde oluşan zararlar, kullanılmamış zararların ve diğer vergi varlıklarının son kullanılabilirliği tarihleri ve gerektiğinde kullanılabilir vergi planlama stratejileri göz önünde bulundurulmuştur. Elde edilen veriler ışığında, Grup’un gelecekte elde edilecek vergiye tabi kar ertelenmiş vergi varlıklarının tamamını karşılamaya yetmiyorsa, ertelenmiş vergi varlığının tamamı ve bir kısmına karşılık ayrılır.

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI

31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait

Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

2. FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (DEVAMI)

2.7 Yayınlanmış ama henüz yürürlüğe girmemiş ve erken uygulamaya konulmayan standartlar

Yayımlanmış ancak yürürlüğe girmemiş ve erken uygulanmaya başlanmamış değişiklikler

Raporlama tarihi itibarıyla yayımlanmış fakat henüz yürürlüğe girmemiş ve erken uygulanmasına izin verilmekle birlikte Grup tarafından erken uygulanmayan bazı yeni standartlar, yorumlar ve değişiklikler aşağıdaki gibidir.

TFRS 16 Kiralamalar

KGK tarafından TFRS 16 “Kiralamalar” Standardı 16 Nisan 2018 tarihinde yayınlanmıştır. Bu Standart kiralama işlemlerinin muhasebeleştirilmesinin düzenlendiği mevcut TMS 17 “Kiralama İşlemleri” Standardının, TFRS Yorum 4 “Bir Anlaşmanın Kiralama İşlemi İçerip İçermediğinin Belirlenmesi” ve TMS Yorum 15 “Faaliyet Kiralamaları – Teşvikler” yorumlarının yerini almakta ve TMS 40 “Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller” Standardında da değişiklikler yapılmasına neden olmuştur. TFRS 16, kiracılar açısından mevcut uygulama olan finansal kiralama işlemlerinin bilançoda ve faaliyet kiralamasına ilişkin yükümlülüklerin bilanço dışında izlenmesi şeklindeki ikili muhasebe modelini ortadan kaldırmaktadır. Bunun yerine, tüm kiralamalar için mevcut finansal kiralama muhasebesine benzer olarak bilanço bazlı tekil bir muhasebe modeli ortaya koyulmaktadır. Kiraya verenler için muhasebeleştirme mevcut uygulamalara benzer şekilde devam etmektedir. TFRS 16, 1 Ocak 2019 tarihinde ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için geçerli olmakla birlikte, erken uygulamaya izin verilmektedir.

Grup, TFRS 16’nın uygulanmasının konsolide finansal tabloları üzerindeki muhtemel etkilerini değerlendirmektedir.

TFRS Yorum 23 Gelir Vergisi Uygulamalarına İlişkin Belirsizlikler

KGK tarafından 24 Mayıs 2018’de gelir vergilerinin hesaplanmasına ilişkin belirsizliklerin finansal tablolara nasıl yansıtılacağına belirlemek üzere TFRS Yorum 23 “Gelir Vergisi Uygulamalarına İlişkin Belirsizlikler” Yorumu yayımlanmıştır. Belirli bir işlem veya duruma vergi düzenlemelerinin nasıl uygulanacağına veya vergi otoritesinin bir şirketin vergi işlemlerini kabul edip etmeyeceğine yönelik belirsizlikler bulunabilir. TMS 12 “Gelir Vergileri”, cari ve ertelenmiş verginin nasıl hesaplanacağına açıklık getirmekle birlikte, ancak bunlara ilişkin belirsizliklerin etkilerinin finansal tablolara nasıl yansıtılacağına yönelik rehberlik sağlamamaktadır. TFRS Yorum 23, gelir vergilerinin muhasebeleştirmesinde gelir vergilerine ilişkin belirsizliğin etkilerinin finansal tablolara nasıl yansıtılacağına açıklığa kavuşturmak suretiyle TMS 12’de yer alan hükümlere ilave gereklilikler getirmektedir. Bu yorumun yürürlük tarihi 1 Ocak 2019 ve sonrasında başlayan raporlama dönemleri olmakla birlikte, erken uygulanmasına izin verilmektedir. Grup, TFRS Yorum 23’ün uygulanmasının konsolide finansal tabloları üzerindeki muhtemel etkilerini değerlendirmektedir.

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI

31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait

Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

2. FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (DEVAMI)

2.7 Yayınlanmış ama henüz yürürlüğe girmemiş ve erken uygulamaya konulmayan standartlar(devamı)

Yayınlanmış ancak yürürlüğe girmemiş ve erken uygulanmaya başlanmamış değişiklikler (devamı)

TFRS 9'daki değişiklikler- Negatif Tazminata Yol Açan Erken Ödemeler

KGK tarafından Aralık 2017'de finansal araçların muhasebeleştirilmesine yönelik açıklık kazandırmak üzere TFRS 9'un gerekliliklerini değiştirmiştir. Erken ödendiğinde negatif tazminata neden olan finansal varlıklar, TFRS 9'un diğer ilgili gerekliliklerini karşılaması durumunda itfa edilmiş maliyeti üzerinden veya gerçeğe uygun değer farkları diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülebilir. TFRS 9 uyarınca, sözleşmesi erken sona erdirildiğinde, henüz ödenmemiş anapara ve faiz tutarını büyük ölçüde yansıtan 'makul bir ilave bedel ödenmesini gerektiren erken ödeme opsiyonu içeren finansal varlıklar bu kriteri karşılamaktadır.

Bu değişiklik, 1 Ocak 2019 tarihinde ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için geçerli olup, erken uygulanmasına izin verilmektedir.

Grup, TFRS 9 değişikliğinin uygulanmasının konsolide finansal tabloları üzerindeki muhtemel etkilerini değerlendirmektedir.

TMS 28'deki değişiklikler- İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Uzun Dönemli Yatırımlar

KGK tarafından Aralık 2017'de iştiraklerdeki ve iş ortaklıklarındaki yatırımlardan özkaynak yönteminin uygulanmadığı diğer finansal araçların ölçümünde de TFRS 9'un uygulanması gerektiğine açıklık getirmek üzere TMS 28'de değişiklik yapılmıştır. Bu yatırımlar, esasında, işletmenin iştiraklerdeki veya iş ortaklıklarındaki net yatırımının bir parçasını oluşturan uzun dönemli elde tutulan paylarıdır. Bir işletme, TMS 28'in ilgili paragraflarını uygulamadan önce, bu tür uzun dönemli yatırımların ölçümünde TFRS 9'u uygular. TFRS 9 uygulandığında, uzun vadeli yatırımların defter değerinde TMS 28'in uygulanmasından kaynaklanan herhangi bir düzeltme yapılmaz. Bu değişiklik, 1 Ocak 2019 tarihinde ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için geçerli olup, erken uygulanmasına izin verilmektedir.

Grup, TMS 28 değişikliğinin uygulanmasının konsolide finansal tabloları üzerindeki muhtemel etkilerini değerlendirmektedir.

Kavramsal Çerçeve (güncellenmiş)

Güncellenen Kavramsal Çerçeve KGK tarafından 27 Ekim 2018 tarihinde yayımlanmıştır. Kavramsal Çerçeve; KGK'ya yeni TFRS'leri geliştirirken finansal raporlamalarına rehberlik sağlayacak olan temel çerçeveyi ortaya koymaktadır. Kavramsal Çerçeve; standartların kavramsal olarak tutarlı olmasını ve benzer işlemlerin aynı şekilde ele alınmasını sağlamaya yardımcı olmakta ve böylece yatırımcılar, borç verenler ve kredi veren diğer taraflar için faydalı bilgiler sağlamaktadır. Kavramsal Çerçeve, şirketlere, belirli bir işlem için herhangi bir TFRS'nin uygulanabilir olmadığı durumlarda muhasebe politikaları geliştirmelerine ve daha geniş bir biçimde, paydaşların bu standartları anlamalarına ve yorumlamalarına yardımcı olmaktadır. Güncellenen Kavramsal Çerçeve ise önceki versiyonundan daha kapsamlı olup, KGK 'ya standartların oluşturulmasında gerekli olan tüm araçların sağlanmasını amaçlamaktadır. Güncellenen Kavramsal Çerçeve finansal raporlamanın amacından başlayarak sunum ve açıklamalara kadar standart oluşturulmasının tüm yönlerini kapsamaktadır. Güncellenen Kavramsal Çerçeve, belirli bir işlem için herhangi bir TFRS'nin uygulanabilir olmadığı durumlarda muhasebe politikalarını geliştirmek için Kavramsal Çerçeve'yi kullanan şirketler için, erken uygulamaya izin verilmekle birlikte, 1 Ocak 2020 tarihinde ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemlerinden itibaren geçerli olacaktır.

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI

31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait

Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

2. FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (DEVAMI)

2.7 Yayınlanmış ama henüz yürürlüğe girmemiş ve erken uygulamaya konulmayan standartlar(devamı)

Yayınlanmış ancak yürürlüğe girmemiş ve erken uygulanmaya başlanmamış standartlar (devamı)

Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (UMSK) tarafından yayınlanmış fakat KGK tarafından henüz yayınlanmamış yeni ve değiştirilmiş standartlar ve yorumlar

Aşağıda listelenen yeni standartlar, yorumlar ve mevcut Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'ndaki ("UFRS") değişiklikler Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu ("UMSK") tarafından yayınlanmış fakat bu yeni standartlar, yorumlar ve değişiklikler henüz KGK tarafından TFRS'ye uyarlanmamıştır/yayınlanmamıştır ve bu sebeple TFRS'nin bir parçasını oluşturmazlar. Buna bağlı olarak UMSK tarafından yayınlanan fakat halihazırda KGK tarafından yayımlanmayan standartlara UFRS veya UMS şeklinde atıfta bulunmaktadır. Grup, finansal tablolarında ve dipnotlarda gerekli değişiklikleri bu standart ve yorumlar TFRS'de yürürlüğe girdikten sonra yapacaktır.

Yıllık iyileştirmeler: 2015–2017 Dönemi

UFRS'deki iyileştirmeler

Halihazırda yürürlükte olan standartlar için yayınlanan "UFRS'de Yıllık İyileştirmeler / 2015-2017 Dönemi" aşağıda sunulmuştur. Bu değişiklikler 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren geçerli olup erken uygulamaya izin verilmektedir. UFRS'lerdeki bu değişikliklerin uygulanmasının, Grup'un konsolide finansal tabloları üzerinde önemli bir etkisinin olması beklenmemektedir.

UFRS 3 İşletme Birleşmeleri ve UFRS 11 Müşterek Anlaşmalar

UFRS 3 ve UFRS 11, işletme tanımını karşılayan müşterek bir operasyonda sahip olunan paylardaki artışını nasıl muhasebeleştirileceğine açıklık getirmek üzere değiştirilmiştir. Müşterek taraflardan biri kontrol gücünü elde ettiğinde, bu işlem aşamalı olarak gerçekleşen işletme birleşmesi olarak dikkate alınarak satın alan tarafın önceden sahip olduğu payı gerçeğe uygun değeriyle yeniden ölçmesi gerekecektir. Taraflardan birinin müşterek kontrolü devam ettiğinde (ya da müşterek kontrolü elde ettiğinde) daha önce sahip olunan payın yeniden ölçülmesi gerekmemektedir.

UMS 12 Gelir Vergileri

UMS 12 temettülerden kaynaklanan gelir vergilerinin (özkaynak olarak sınıflandırılan finansal araçlara yapılan ödemeler de dahil olmak üzere) işletmenin dağıtılabilir kar tutarını oluşturan işlemlerle tutarlı olarak (örneğin; kâr veya zararda, diğer kapsamlı gelir unsurları içerisinde veya özkaynaklarda), muhasebeleştirilmesini açıklığa kavuşturmak üzere değiştirilmiştir.

UMS 23 Borçlanma Maliyetleri

UMS 23, finansman faaliyetlerinin tek bir merkezden yürütüldüğü durumlarda aktifleştirilebilir borçlanma maliyetlerinin hesaplanmasında kullanılan genel amaçlı borçlanma havuzuna, halihazırda geliştirme aşamasında olan veya inşaatı devam eden özellikli varlıkların finansmanı için doğrudan borçlanılan tutarların dahil edilmemesi gerektiğine açıklık kazandırmak üzere değiştirilmiştir. Kullanıma veya satışa hazır olan özellikli varlıkların – veya özellikli varlık kapsamına girmeyen herhangi bir varlığın - finansmanı için direkt borçlanılan tutarlar ise genel amaçlı borçlanma havuzuna dahil edilmelidir.

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI

31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait

Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

2. FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (DEVAMI)

2.7 Yayınlanmış ama henüz yürürlüğe girmemiş ve erken uygulamaya konulmayan standartlar(devamı)

UMS 19'daki değişiklikler-Planda Yapılan Değişiklik, Küçülme veya Yükümlülüklerin Yerine Getirilmesi

UMSK tarafından 7 Şubat 2018'de, *Planda Yapılan Değişiklik, Küçülme veya Yükümlülüklerin Yerine Getirilmesi* (UMS 19'daki Değişiklikler) başlıklı değişiklik yayımlanmıştır. Yapılan değişiklik, planda yaşanan bir değişikliğin veya küçülmenin yanı sıra yükümlülüklerin yerine getirilmesinin muhasebeleştirilmesine açıklık getirilmektedir. Bir şirket bundan sonra dönemin hizmet maliyetini ve net faiz maliyetini belirlemek için güncellenen cari aktüeryal varsayımları kullanacak ve plana ilişkin herhangi bir yükümlülüğün yerine getirilmesinde ortaya çıkan kazanç veya zararların hesaplanmasında varlık tavanından kaynaklanan etkiyi dikkate almayacak olup, bu durumun etkileri diğer kapsamlı gelir içerisinde ayrı olarak ele alınacaktır. Bu değişiklik, 1 Ocak 2019 tarihinde ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için geçerli olup, erken uygulanmasına izin verilmektedir.

Grup, UMS 19 değişikliğinin uygulanmasının konsolide finansal tabloları üzerindeki muhtemel etkilerini değerlendirmektedir.

UMS 1 ve UMS 8'deki Değişiklikler - Önemlilik Tanımı

Ekim 2018'de, UMSK "önemlilik tanımı" değişikliğini yayımlamıştır (UMS 1 ve UMS 8'de yapılan değişiklikler). Değişiklikler, "önemlilik" tanımının netleştirilmesinde, önemlilik eşliğinin belirlenmesinde ve önemlilik kavramının UFRS'ler açısından uygulanmasında tutarlılığın artırılmasına yardımcı olmak için rehberlik sağlamaktadır. UMS 1 ve UMS 8'deki Değişiklikler'in yürürlük tarihi 1 Ocak 2020 tarihinde ve sonrasında başlayan raporlama dönemleri olmakla birlikte, erken uygulanmasına izin verilmektedir.

Grup, UMS 1 ve UMS 8'in uygulanmasının konsolide finansal tabloları üzerindeki muhtemel etkilerini değerlendirmektedir.

3. DİĞER İŞLETMELERDEKİ PAYLAR

31 Aralık tarihleri itibarıyla diğer işletmelerdeki paylar aşağıdaki gibidir:

	<u>31 Aralık 2018</u>	<u>31 Aralık 2017</u>
TEC	327.101.170	210.445.886
Goodrich	10.292.560	5.722.120
TCI	6.278.240	4.394.597
	<u>343.671.970</u>	<u>220.562.603</u>

TEC'in 31 Aralık tarihlerine ilişkin finansal bilgileri aşağıdaki gibidir:

	<u>31 Aralık 2018</u>	<u>31 Aralık 2017</u>
Dönen varlıklar	831.847.805	488.370.193
Duran varlıklar	162.739.208	125.120.121
Kısa vadeli yükümlülükler	196.696.517	98.490.888
Uzun vadeli yükümlülükler	130.337.088	85.518.026
Özkaynaklar	667.553.408	429.481.400
Grup'un özkaynaklardaki payı (% 49)	327.101.170	210.445.886

2017 mali yılı ve öncesine ilişkin oluşan TEC karından ilgili mevzuat ve ana sözleşmesi gereği ayrılması gereken miktarlar ayrıldıktan sonra, kalan Amerikan Doları para birimi ile ifade edilen karın, Grup'un payına oranı kadarki tutarının ödendiği gündeki TCMB alış kurundan çevrilmiş Türk Lirası karşılığı olan 28.265.598 TL tutarındaki temerrü 2018 yılı Kasım ayında Grup'a ödenmiştir.

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI**31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait****Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar**

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

3. DİĞER İŞLETMELERDEKİ PAYLAR (DEVAMI)

	1 Ocak - 31 Aralık 2018	1 Ocak - 31 Aralık 2017
Hasılat	2.617.386.309	1.917.544.276
Dönem karı	107.633.776	89.876.777
Dönem karında Grup'un payı (% 49)	52.740.550	44.039.621

Goodrich'in 31 Aralık tarihlerine ilişkin finansal bilgileri aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Dönen varlıklar	50.407.321	25.063.720
Duran varlıklar	4.569.352	3.002.449
Kısa vadeli yükümlülükler	28.323.805	13.267.029
Uzun vadeli yükümlülükler	921.467	493.840
Özkaynaklar	25.731.401	14.305.300
Grup'un özkaynaklardaki payı (% 40)	10.292.560	5.722.120

	1 Ocak - 31 Aralık 2018	1 Ocak - 31 Aralık 2017
Hasılat	85.475.439	54.582.444
Dönem karı	5.593.974	2.972.542
Dönem karında Grup'un payı (% 40)	2.237.589	1.189.017

TCI'nin 31 Aralık tarihlerine ilişkin finansal bilgileri aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Dönen varlıklar	68.849.493	27.541.207
Duran varlıklar	19.213.254	8.885.272
Kısa vadeli yükümlülükler	55.794.044	14.453.495
Uzun vadeli yükümlülükler	877.502	-
Özkaynaklar	31.391.201	21.972.985
Grup'un özkaynaklardaki payı (% 20)	6.278.240	4.394.597

	1 Ocak - 31 Aralık 2018	1 Ocak - 31 Aralık 2017
Hasılat	42.040.886	25.250.475
Dönem karı	685.522	711.251
Dönem kar/(zararında) Grup'un payı (% 20)	137.103	142.250

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI**31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait****Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar**

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

3. DİĞER İŞLETMELERDEKİ PAYLAR (DEVAMI)

Diğer işletmelerdeki payların karları içindeki paylar aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak - 31 Aralık 2018	1 Ocak - 31 Aralık 2017
TEC	52.740.550	44.039.621
TCI	137.103	142.250
Goodrich	2.237.588	1.189.017
	55.115.241	45.370.888

4. NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ

31 Aralık tarihleri itibarıyla nakit ve nakit benzerleri aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Bankalar (vadesiz mevduat)	184.615	1.604.137
Bankalar (vadeli mevduat)	34.834.404	9.806.274
	35.019.019	11.410.411

31 Aralık tarihleri itibarıyla vadeli mevduatlara ilişkin bilgiler aşağıdaki gibidir:

Anapara	Para Birimi	Açılış Tarihi	Faiz Oranı	Vade	31 Aralık 2018
1.292.000	TL	31 Aralık 2018	%25,17	2 Ocak 2019	1.292.000
1.084.000	Avro	31 Aralık 2018	%0,10	2 Ocak 2019	6.534.352
2.737.000	ABD Doları	31 Aralık 2018	%0,50	2 Ocak 2019	14.399.083
12.608.969	TL	28 Aralık 2018	%22,00	2 Ocak 2019	12.608.969
					34.834.404
Anapara	Para Birimi	Açılış Tarihi	Faiz Oranı	Vade	31 Aralık 2017
4.232.000	TL	29 Aralık 2017	%13,42	2 Ocak 2018	4.232.000
405.000	Avro	29 Aralık 2017	%0,25	2 Ocak 2018	1.828.778
993.000	ABD Doları	29 Aralık 2017	%0,50	2 Ocak 2018	3.745.496
					9.806.274

5. FİNANSAL YATIRIMLAR

31 Aralık tarihleri itibarıyla finansal yatırımların detayı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	Pay Oranı %	31 Aralık 2017	Pay Oranı %
Uçak Koltuk Üretimi Sanayi Ticaret Anonim Şirketi ("Uçak Koltuk")	1.485.005	10	1.485.005	10
Türk Hava Yolları Opet Havacılık Yakıtları Anonim Şirketi ("THY Opet")	20	<1	20	<1
	1.485.025		1.485.025	

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI

31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait

Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

6. DİĞER FİNANSAL YÜKÜMLÜLÜKLER

31 Aralık tarihleri itibarıyla diğer finansal yükümlülüklerin detayı aşağıdaki gibidir:

	<u>31 Aralık 2018</u>	<u>31 Aralık 2017</u>
Bankaya borçlar	25.052.709	240.946
	<u>25.052.709</u>	<u>240.946</u>

31 Aralık tarihleri itibarıyla diğer finansal yükümlülüklerin detayı aşağıdaki gibidir:

31 Aralık 2018

<u>Banka Adı</u>	<u>Vade Tarihi</u>	<u>Orjinal Para</u>	<u>Para Birimi</u>	<u>Tutar</u>
T.C. Ziraat Bankası A.Ş. (“Ziraat Bankası”)	3 Ocak 2019	25.040.519	TL	25.040.519
QNB Finansbank A.Ş. (“Finansbank”)	2 Ocak 2019	12.190	TL	12.190
				<u>25.052.709</u>

31 Aralık 2017

<u>Banka Adı</u>	<u>Vade Tarihi</u>	<u>Orjinal Para</u>	<u>Para Birimi</u>	<u>Tutar</u>
Finansbank	2 Ocak 2018	218.330	TL	218.330
Finansbank	3 Ocak 2018	22.616	TL	22.616
				<u>240.946</u>

Bankaya borçlar, sosyal güvenlik kurumu ve fatura ödemeleri için temin edilen bir gün vadeli finansman kaynağı olup faiz uygulanmamaktadır.

7. İLİŞKİLİ TARAF AÇIKLAMALARI

Şirket ile Şirket’in ilişkili taraflarından biri olan bağlı ortaklığı arasında gerçekleşen işlemler konsolidasyon sırasında elimine edildiklerinden, bu notta açıklanmamıştır.

31 Aralık tarihleri itibarıyla ilişkili taraflardan kısa vadeli ticari alacakların detayı aşağıdaki gibidir:

	<u>31 Aralık 2018</u>	<u>31 Aralık 2017</u>
Türk Hava Yolları Anonim Ortaklığı (“THY A.O.”)	1.379.659.622	1.125.361.065
Güneş Express Havacılık A.Ş. (“Sun Ekspres”)	26.709.936	10.086.667
TEC	7.987.309	6.367.710
THY Aydın Çıldır	4.954.240	10.448
TCI	2.366.714	76.949
Goodrich	1.184.352	115.717
Air Albania SHPK	492.190	-
TGS Yer Hizmetleri A.Ş. (“TGS”)	446.699	1.099.134
Diğer	44.600	7.919
	<u>1.423.845.662</u>	<u>1.143.125.609</u>

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI**31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait****Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar**

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

7. İLİŞKİLİ TARAF AÇIKLAMALARI (DEVAMI)

31 Aralık tarihleri itibarıyla ilişkili taraflardan kısa vadeli diğer alacakların detayı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
THY A.O.	-	1.341.909
	-	1.341.909

31 Aralık tarihleri itibarıyla ilişkili taraflara kısa vadeli ticari borçların detayı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
THY A.O.	64.488.125	42.840.034
Goodrich	11.908.315	3.936.939
TGS	2.503.219	1.584.531
Uçak Koltuk	2.495.749	4.528.206
THY Aydın Çıldır	443.116	4.662
THY Opet	200.809	114.557
TEC	188.590	26.268
Diğer	11.317	10.627
TCI	-	5.735.976
	82.239.240	58.781.800

31 Aralık tarihleri itibarıyla ilişkili taraflara kısa vadeli diğer borçların detayı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
THY A.O.	73.321.784	94.400.926
	73.321.784	94.400.926

31 Aralık tarihleri itibarıyla ilişkili taraflara uzun vadeli diğer borçların detayı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
THY A.O.	-	174.087.689
	-	174.087.689

31 Aralık tarihleri itibarıyla ilişkili taraflardan alınan sipariş avanslarının detayı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
THY A.O. (Not 12)	591.248.041	396.199.062
	591.248.041	396.199.062

31 Aralık tarihleri itibarıyla sona eren hesap döneminde ilişkili kuruluşlarla olan işlemler aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak - 31 Aralık 2018	1 Ocak - 31 Aralık 2017
Satışlar		
THY A.O.	4.816.842.163	3.405.375.559
Sun Express	133.406.097	97.546.805
TEC	58.041.219	36.275.565
Aydın Çıldır	14.505.977	149.301
Goodrich	3.177.996	1.568.922
TCI	2.799.784	1.131.700
Uçak Koltuk	1.660.082	1.089.548
Air Albania SHPK	451.885	-
TGS	234.962	988.393
Diğer	50.785	43.376
	5.031.170.950	3.544.169.169

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI**31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait****Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar**

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

7. İLİŞKİLİ TARAF AÇIKLAMALARI (DEVAMI)

<i>Alımlar</i>	1 Ocak - 31 Aralık 2018	1 Ocak - 31 Aralık 2017
THY A.O.	221.890.802	188.367.861
Goodrich	82.203.324	41.890.995
Uçak Koltuk	23.331.524	36.430.793
TGS	20.279.849	19.198.691
TCI	16.906.363	17.226.609
THY Opet	2.537.606	1.475.766
THY Aydın Çıldır	432.033	773.803
TEC	361.082	200.482
Sun Express	654.345	140.290
Havaalanları Yer Hizmetleri A.Ş.	216.108	138.479
	368.813.036	305.843.769
<i>Faiz giderleri</i>	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
THY A.O.	8.319.362	28.375.080
	8.319.362	28.375.080

31 Aralık 2018 tarihinde sona eren hesap döneminde üst düzey yöneticilere sağlanan fayda ve hizmetlerin tutarı 4.929.134 TL'dir (31 Aralık 2017: 4.134.486 TL).

8. TİCARİ ALACAK VE BORÇLAR

31 Aralık tarihleri itibarıyla ilişkili olmayan taraflardan ticari alacakların detayı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Ticari alacaklar	379.353.436	221.228.422
Alacak senetleri	29.987.130	22.204.014
Alacak reeskontu	(1.824.673)	(122.198)
Şüpheli alacak karşılığı (*)	(136.583.078)	(103.820.029)
	270.932.815	139.490.209

(*) Şüpheli alacak karşılığı geçmişteki tahsil edilmeme tecrübesine dayanılarak belirlenmiştir. Grup'un ticari alacaklarına ilişkin kredi riski, kur riski ve değer düşüklüğüne ilişkin detaylar Not 31'de açıklanmıştır.

31 Aralık tarihleri itibarıyla ilişkili olmayan taraflardan ticari borçların detayı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Ticari borçlar	358.233.603	277.696.690
Gider tahakkukları	88.811.667	31.329.267
	447.045.270	309.025.957

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI**31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait****Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar**

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

9. ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALAR KAPSAMINDA BORÇLAR

31 Aralık tarihleri itibarıyla çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Maaş tahakkukları (*)	89.166.907	62.505.007
Personel primleri (**)	62.071.424	43.617.919
Ödenecek SGK primleri	37.067.337	45.713.067
Personel kredi kartı borçları	40.546	58.557
	188.346.214	151.894.550

(*) Maaş tahakkukları personelin aralık ayına ilişkin ücret giderlerinden oluşmaktadır.

(**) Personel primleri içerisinde Grup çalışanlarına ödenecek yıllık prim tutarları bulunmaktadır. 2018 yılı ile ilgili tutar 2019 yılı Şubat ayı içerisinde ödenmiştir.

10. DİĞER ALACAK VE BORÇLAR

31 Aralık tarihleri itibarıyla ilişkili olmayan taraflardan kısa vadeli diğer alacaklar aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Verilen depozito ve teminatlar	622.512	230.045
Diğer alacaklar	962.700	142.244
Personelden alacaklar	110.065	88.558
Şüpheli alacaklar	51.766	37.115
Şüpheli alacak karşılığı (-)	(51.766)	(37.115)
	1.695.277	460.847

31 Aralık tarihlerinde sona eren hesap dönemlerine ilişkin şüpheli alacak karşılığındaki değişim aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak - 31 Aralık 2018	1 Ocak - 31 Aralık 2017
Dönem başı ayrılmış karşılık	37.115	-
Cari dönem gideri	-	37.115
Yabancı para çevrim farkı	14.651	-
Dönem sonu itibarıyla ayrılan karşılık	51.766	37.115

31 Aralık tarihleri itibarıyla ilişkili olmayan taraflara kısa vadeli diğer borçların detayı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Ödenecek vergi, harç ve diğer kesintiler	129.006.894	94.412.729
Diğer borçlar	6.281.288	58.300.082
Alınan depozito ve teminatlar	1.302.485	10.962.505
	136.590.667	163.675.316

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI**31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait****Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar**

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

11. STOKLAR

31 Aralık tarihleri itibarıyla stokların detayı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Komponentler ve tamir edilebilir yedek parçalar	2.988.145.641	1.975.288.095
Teknik malzeme stokları	999.877.454	689.446.523
Hurda malzeme stokları	117.644.622	94.234.469
Yoldaki teknik malzeme stokları	70.102.854	100.895.629
Komponentler ve tamir edilebilir yedek parçalar birikmiş amortisman (-)	(1.635.995.765)	(1.075.937.466)
Stok değer düşüklüğü karşılığı (-)	(117.644.622)	(94.234.469)
	2.422.130.184	1.689.692.781

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla stoklar üzerindeki sigorta tutarı 1.561.263.318 TL'dir (31 Aralık 2017: 942.975.000 TL).

31 Aralık tarihinde sona eren hesap dönemlerinde stok değer düşüklüğü karşılığı hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak - 31 Aralık 2018	1 Ocak - 31 Aralık 2017
Dönem başı ayrılmış karşılık	94.234.469	67.790.879
Yabancı para çevrim farkları	37.294.744	4.437.589
Dönem içi ayrılan karşılık	(13.884.591)	22.006.001
Dönem sonu itibarıyla ayrılan karşılık	117.644.622	94.234.469

31 Aralık 2018 tarihinde sona eren hesap dönemine ilişkin komponentler ve tamir edilebilir yedek parçaların hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

<u>Maliyet</u>	<u>Komponent ve Tamir Edilebilir Yedek Parçalar</u>
Açılış bakiyesi 1 Ocak 2018	1.975.288.095
Yabancı para çevrim farkı	779.767.218
İlaveler	531.937.678
Çıkışlar	(298.847.350)
31 Aralık 2018 kapanış bakiyesi	2.988.145.641
<u>Birikmiş Amortisman</u>	
Açılış bakiyesi 1 Ocak 2018	1.075.937.466
Yabancı para çevrim farkı	435.818.615
Cari dönem yıpranma payı	258.252.477
Çıkışlar	(134.012.793)
31 Aralık 2018 kapanış bakiyesi	1.635.995.765
31 Aralık 2018 net defter değeri	1.352.149.876

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI**31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait****Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar**

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

11. STOKLAR (DEVAMI)

31 Aralık 2017 tarihinde sona eren hesap dönemine ilişkin komponentler ve tamir edilebilir yedek parçaların hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

<u>Maliyet</u>	<u>Komponent ve Tamir Edilebilir Yedek Parçalar</u>
Açılış bakiyesi 1 Ocak 2017	1.764.194.845
Yabancı para çevrim farkı	126.679.935
İlaveler	270.365.318
Çıkışlar	(185.952.003)
31 Aralık 2017 kapanış bakiyesi	1.975.288.095
<u>Birikmiş Amortisman</u>	
Açılış bakiyesi 1 Ocak 2017	714.430.667
Yabancı para çevrim farkı	61.781.249
Cari dönem yıpranma payı	364.901.825
Çıkışlar	(65.176.275)
31 Aralık 2017 kapanış bakiyesi	1.075.937.466
31 Aralık 2017 net defter değeri	899.350.629

12. PEŞİN ÖDENMİŞ GİDERLER VE ERTELENMİŞ GELİRLER

31 Aralık tarihleri itibarıyla kısa vadeli peşin ödenmiş giderlerin detayı aşağıdaki gibidir:

	<u>31 Aralık 2018</u>	<u>31 Aralık 2017</u>
Verilen sipariş avansları (*)	95.086.474	29.833.497
Gelecek aylara ait giderler (**)	40.810.008	14.899.525
	135.896.482	44.733.022

(*) Verilen sipariş avansları komponentlar, ticari mal ve sarf malzemesi almak için verilen avans tutarlarından oluşmaktadır.

31 Aralık tarihleri itibarıyla uzun vadeli peşin ödenmiş giderlerin detayı aşağıdaki gibidir:

	<u>31 Aralık 2018</u>	<u>31 Aralık 2017</u>
Gelecek yıllara ait giderler (**)	14.436.959	12.904.891
	14.436.959	12.904.891

(**) Gelecek aylara ve yıllara ait giderlerin 17.501.390 TL'si Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü ("DHMI") arazisini kiralamak amacıyla Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü ("KEGM") adına yapılan maliyetlerden oluşmaktadır (31 Aralık 2017: 14.910.481 TL).

31 Aralık tarihleri itibarıyla kısa vadeli ertelenmiş gelirlerin detayı aşağıdaki gibidir:

	<u>31 Aralık 2018</u>	<u>31 Aralık 2017</u>
Alınan sipariş avansı (*)	607.250.552	406.871.440
Gelecek yıllara ait gelirler	136.385.129	38.385.145
	743.635.681	445.256.585

(*) Alınan sipariş avansınının 591.248.041 TL'si THY A.O.' dan alınan sipariş avanslarından oluşmaktadır (31 Aralık 2017: 396.199.062 TL) (Not 7).

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI
31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait
Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar
(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

13. MADDİ DURAN VARLIKLAR

31 Aralık 2018 tarihinde sona eren yılda maddi duran varlıkların hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	Tesis Makine ve Cihazlar	Taşıtlar	Demirbaşlar	Diğer Maddi Duran Varlıklar	Yapılmakta Olan Yatırımlar	Özel Maliyetler	Toplam
<u>Maliyet</u>							
Açılış bakiyesi 1 Ocak 2018	539.523.714	30.512.552	115.621.323	12.576.336	56.874.146	1.625.894.573	2.381.002.644
Yabancı para çevrim farkları	212.983.062	12.045.174	45.642.819	4.964.650	22.451.709	641.840.182	939.927.596
İlaveler	202.276.814	20.478.726	27.289.060	5.380.153	254.052.533	7.715.190	517.192.476
Çıkışlar	(1.390.620)	(1.375.363)	(1.114.292)	(3.319)	-	-	(3.883.594)
Transfer	3.022.721	-	1.274	37.672	(78.793.648)	75.099.347	(632.634)
31 Aralık 2018 kapanış bakiyesi	956.415.691	61.661.089	187.440.184	22.955.492	254.584.740	2.350.549.292	3.833.606.488
<u>Birikmiş Amortisman</u>							
Açılış bakiyesi 1 Ocak 2018	330.609.586	23.233.630	77.655.640	7.078.371	-	443.239.598	881.816.825
Yabancı para çevrim farkları	137.770.884	9.485.460	32.246.667	2.956.322	-	187.209.675	369.669.008
Cari dönem amortismanı	82.740.042	4.705.484	18.707.192	1.819.686	-	137.187.544	245.159.948
Çıkışlar	(1.239.362)	(1.188.047)	(866.442)	(2.732)	-	-	(3.296.583)
Transfer	(112.939)	-	-	-	-	-	(112.939)
31 Aralık 2018 kapanış bakiyesi	549.768.211	36.236.527	127.743.057	11.851.647	-	767.636.817	1.493.236.259
1 Ocak 2018 net defter değeri	208.914.128	7.278.922	37.965.683	5.497.965	56.874.146	1.182.654.975	1.499.185.819
31 Aralık 2018 net defter değeri	406.647.480	25.424.562	59.697.127	11.103.845	254.584.740	1.582.912.475	2.340.370.229

(*) 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla 632.634 TL tutarındaki yapılmakta olan yatırımlar maddi olmayan duran varlıklara transfer olmuştur.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla Grup'un sahip olduğu maddi duran varlıklar deprem, yangın, sel ve benzeri afetlere karşın 363.005.309 TL tutarında sigortalıdır (31 Aralık 2017: 330.568.430 TL).

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI
31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait
Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar
(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

13. MADDİ DURAN VARLIKLAR (DEVAMI)

31 Aralık 2017 tarihinde sona eren yılda maddi duran varlıkların hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	Tesis Makine ve Cihazlar	Taşıtlar	Demirbaşlar	Diğer Maddi Duran Varlıklar	Yapılmakta Olan Yatırımlar	Özel Maliyetler	Toplam
<u>Maliyet</u>							
Açılış bakiyesi 1 Ocak 2017	464.924.415	26.500.898	99.815.353	10.380.743	8.141.031	1.452.128.089	2.061.890.529
Yabancı para çevrim farkları	33.384.406	1.902.927	7.167.351	745.400	584.576	104.271.644	148.056.304
İlaveler	38.921.534	2.225.945	10.094.727	1.651.363	51.504.156	69.440.489	173.838.214
Çıkışlar	(315.467)	(418.110)	(1.461.168)	-	-	-	(2.194.745)
Transfer	2.608.826	300.892	5.060	(201.170)	(3.355.617)	54.351	(587.658)
31 Aralık 2017 kapanış bakiyesi	539.523.714	30.512.552	115.621.323	12.576.336	56.874.146	1.625.894.573	2.381.002.644
<u>Birikmiş Amortisman</u>							
Açılış bakiyesi 1 Ocak 2017	262.245.979	18.746.923	61.839.277	5.101.138	-	320.196.763	668.130.080
Yabancı para çevrim farkları	20.504.398	1.452.252	4.824.789	420.720	-	26.372.441	53.574.597
Cari dönem amortismanı	48.094.383	3.372.681	12.289.151	1.561.358	-	96.670.394	161.987.967
Çıkışlar	(235.174)	(343.071)	(1.297.574)	-	-	-	(1.875.819)
Transfer	-	4.845	-	(4.845)	-	-	-
31 Aralık 2017 kapanış bakiyesi	330.609.586	23.233.630	77.655.640	7.078.371	-	443.239.598	881.816.825
1 Ocak 2017 net defter değeri	202.678.436	7.753.975	37.976.076	5.279.605	8.141.031	1.131.931.326	1.393.760.449
31 Aralık 2017 net defter değeri	208.914.130	7.278.922	37.965.683	5.497.965	56.874.146	1.182.654.975	1.499.185.819

(*) 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla 587.658 TL tutarındaki yapılmakta olan yatırımlar maddi olmayan duran varlıklara transfer olmuştur.

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI**31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait****Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar**

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

14. MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR

31 Aralık 2018 tarihinde sona eren yılda maddi olmayan duran varlıkların hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	<u>Haklar</u>
<u>Maliyet</u>	
Açılış bakiyesi 1 Ocak	95.604.723
Yabancı para çevrim farkları	37.741.040
İlaveler	18.517.633
Transfer	632.634
31 Aralık kapanış bakiyesi	152.496.030
<u>Birikmiş itfa payı</u>	
Açılış bakiyesi 1 Ocak	81.195.399
Yabancı para çevrim farkları	32.971.973
Cari dönem itfa payı	10.198.060
Transfer	112.939
31 Aralık kapanış bakiyesi	124.478.371
1 Ocak 2018 net defter değeri	14.409.324
31 Aralık net defter değeri	28.017.659

31 Aralık 2017 tarihinde sona eren yılda maddi olmayan duran varlıkların hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	<u>Haklar</u>
<u>Maliyet</u>	
Açılış bakiyesi 1 Ocak	80.662.749
Yabancı para çevrim farkları	5.792.077
İlaveler	8.562.239
Transfer	587.658
31 Aralık kapanış bakiyesi	95.604.723
<u>Birikmiş itfa payı</u>	
Açılış bakiyesi 1 Ocak	57.287.403
Yabancı para çevrim farkları	4.782.368
Cari dönem itfa payı	19.125.628
31 Aralık kapanış bakiyesi	81.195.399
1 Ocak 2017 net defter değeri	23.375.346
31 Aralık net defter değeri	14.409.324

15. KARŞILIKLAR, KOŞULLU VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER

31 Aralık tarihleri itibarıyla kısa vadeli karşılıkların detayı aşağıdaki gibidir:

(a) Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar

	<u>31 Aralık 2018</u>	<u>31 Aralık 2017</u>
Kullanılmamış izin karşılığı	25.264.433	19.816.701
	25.264.433	19.816.701

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI**31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait****Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar**

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

15. KARŞILIKLAR, KOŞULLU VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER (DEVAMI)**(a) Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar (devamı)**

31 Aralık tarihlerinde sona eren hesap dönemlerine ait kullanılmamış izin karşılığının detayı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak - 31 Aralık 2018	1 Ocak - 31 Aralık 2017
Dönem başı ayrılmış karşılık	19.816.701	18.746.312
Yabancı para çevrim farkı	1.077.443	2.288.996
Cari dönem gideri	5.895.454	1.080.920
Konusu kalmayan karşılık	(1.525.165)	(2.299.527)
Dönem sonu itibarıyla ayrılan karşılık	25.264.433	19.816.701

(b) Diğer kısa vadeli karşılıklar

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Dava karşılığı	29.403.310	28.249.913
Diğer borç ve gider karşılıkları (*)	710.222	-
	30.113.532	28.249.913

(*) Grup, 2018 yılında TFRS 15'i uygulamıştır. TFRS 15'e göre 2018 yılında ödenecek sözleşmeden doğan ceza giderleri ve indirimlere ilişkin hesaplanan tutardan oluşmaktadır.

31 Aralık tarihlerinde sona eren hesap dönemine ait diğer borç ve gider karşılıkları detayı aşağıdaki gibidir.

	1 Ocak - 31 Aralık 2018	1 Ocak - 31 Aralık 2017
Dönem başı ayrılmış karşılık	-	-
Cari dönem gideri	715.095	-
Yabancı para çevrim farkı	(4.873)	-
Dönem sonu itibarıyla ayrılan karşılık	710.222	-

31 Aralık tarihlerinde sona eren hesap dönemlerine ait dava karşılıklarının detayı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak - 31 Aralık 2018	1 Ocak - 31 Aralık 2017
Dönem başı ayrılmış karşılık	28.249.913	12.479.422
Yabancı para çevrim farkı	970.958	726.420
Cari dönem gideri (Not 22)	4.168.327	18.601.089
Konusu kalmayan karşılık	(3.985.888)	(3.557.018)
Dönem sonu itibarıyla ayrılan karşılık (*)	29.403.310	28.249.913

(*) 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla dava karşılıklarının 21.589.490 TL tutarı işe iade davalarından oluşmaktadır (31 Aralık 2017: 17.735.274 TL).

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI

31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait

Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

16. TAAHHÜTLER VE ZORUNLULUKLAR

Kiracı durumunda Grup

Kiralama sözleşmeleri:

Kiralama sözleşmeleri, kiralama dönemi 20 yıl olup hangar arazisiyle ilgilidir.

31 Aralık 2018 tarihinde sona eren dönemde 16.119.696 TL tutarında ödeme, kira gideri olarak gelir tablosunda muhasebeleştirilmiştir (31 Aralık 2017: 13.521.757 TL).

İptal edilemez faaliyet kiralamalarına ilişkin taahhütler

Bir yıl içinde

Bir ile beş yıl arasında

Beş yıldan sonra

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Bir yıl içinde	21.541.602	16.697.583
Bir ile beş yıl arasında	106.120.052	76.497.324
Beş yıldan sonra	87.211.829	85.579.317
	214.873.483	178.774.224

17. ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALAR

31 Aralık tarihleri itibarıyla uzun vadeli karşılıkların detayı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Kıdem tazminatı karşılığı	142.257.378	107.328.996
	142.257.378	107.328.996

Kıdem tazminatı karşılığı aşağıdaki açıklamalar çerçevesinde ayrılmaktadır:

Yürürlükteki İş Kanunu hükümleri uyarınca, çalışanlardan kıdem tazminatına hak kazanacak şekilde iş sözleşmesi sona erenlere, hak kazandıkları yasal kıdem tazminatlarının ödenmesi yükümlülüğü vardır. Ayrıca, halen yürürlükte bulunan 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 6 Mart 1981 tarih, 2422 sayılı ve 25 Ağustos 1999 tarih, 4447 sayılı yasalar ile değişik 60'ncı maddesi hükmü gereğince kıdem tazminatını alarak işten ayrılma hakkı kazananlara da yasal kıdem tazminatlarını ödeme yükümlülüğü bulunmaktadır. Emeklilik öncesi hizmet şartlarıyla ilgili bazı geçiş karşılıkları, ilgili kanunun 23 Mayıs 2002 tarihinde değiştirilmesi ile Kanun'dan çıkarılmıştır.

1 Ocak 2019 tarihi itibarıyla ödenecek kıdem tazminatı tavanı 6.017 TL' dir (1 Ocak 2018: 5.002 TL).

Kıdem tazminatı yükümlülüğü yasal olarak herhangi bir fonlamaya tabi değildir. Kıdem tazminatı karşılığı, Grup'un, çalışanların emekli olmasından kaynaklanan gelecekteki muhtemel yükümlülük tutarının bugünkü değerinin tahmin edilmesi yoluyla hesaplanmaktadır. UMS 19 ("Çalışanlara Sağlanan Faydalar"), grubun yükümlülüklerinin, tanımlanmış fayda planları kapsamında aktüeryal değerlendirme yöntemleri kullanılarak geliştirilmesini öngörür. Bu doğrultuda, toplam yükümlülüklerin hesaplanmasında kullanılan aktüeryal varsayımlar aşağıda belirtilmiştir:

Ana varsayım, her hizmet yılı için olan azami yükümlülük tutarının enflasyona paralel olarak artacak olmasıdır. Dolayısıyla, uygulanan iskonto oranı, gelecek enflasyon etkilerinin düzeltilmesinden sonraki beklenen reel oranı ifade eder. Bu nedenle, 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla, ekli konsolide finansal tablolarda karşılıklar, geleceğe ilişkin, çalışanların emekliliğinden kaynaklanacak muhtemel yükümlülüğünün bugünkü değeri tahmin edilerek hesaplanır. İlgili bilanço tarihlerindeki karşılıklar, yıllık % 7,00 (31 Aralık 2017: % 7,00) enflasyon ve % 12 (31 Aralık 2017: % 11,00) faiz oranı varsayımlarına göre yaklaşık % 4,67 olarak elde edilen reel iskonto oranı kullanılmak suretiyle hesaplanmıştır (31 Aralık 2017: % 3,74). İsteğe bağlı işten ayrılmalar neticesinde ödenmeyip, Grup'a kalacak olan kıdem tazminatı tutarlarının tahmini oranı da dikkate alınmıştır. Kıdem tazminatı tavanı altı ayda bir revize edilmekte olup, Grup'un kıdem tazminatı karşılığının hesaplanmasında 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren geçerli olan 6.017 TL tavan tutarı dikkate alınmıştır.

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI

31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait

Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

17. ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALAR (DEVAMI)

31 Aralık tarihinde sona eren hesap dönemlerinde kıdem tazminatı yükümlülüğündeki değişim aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak - 31 Aralık 2018	1 Ocak - 31 Aralık 2017
Dönem başı ayrılmış karşılık	107.328.996	98.117.311
Cari hizmet maliyetleri	12.766.438	23.163.671
Faiz maliyeti	12.879.532	11.163.165
Ödemeler	(10.806.231)	(12.598.680)
Aktüeryal kazanç	20.088.643	(12.516.471)
Dönem sonu itibarıyla ayrılan karşılık	142.257.378	107.328.996

18. DEVLET TEŞVİK VE YARDIMLARI

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (Eski Bakanlık :Ticaret Bakanlığı) Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'ne 1 Mart 2018 tarihinde Grup tarafından başvuru yapılan yazı 28.06.2018 tarihli 51664236-401.01-E.66875 sayılı dilekçeyle onaylanmış ve 29.06.2018 tarihli 138160 numaralı 600.000.000 TL tutarındaki İstanbul Yatırım Teşvik belgesi verilmiştir.

Bu teşvik belgesiyle beraber “bölgesel teşvik” kapsamına girilmiş, KDV istisnası, Gümrük Vergisi İndirimi, Vergi İndirimi ve Sigorta Primi İşveren Hisse Desteği maddelerinden yararlanmaya hak kazanılmış, yatırım teşvik belgesinde sabit olarak vergi indirimi %50 ve yatırıma katkı oranı %15 olarak belirlenmiştir. Bu destekler 2018 yılına özel olarak Bakanlık tarafından 31 Aralık 2018 tarihine kadar iki katına çıkarılmış ve vergi indirimi %100, yatırıma katkı oranı %30 olarak uygulanmıştır.

Grup'a ait eski İstanbul Teşvik Belgesi “Genel Teşvik” olduğundan vergi indirimi sözkonusu olmamış, 2018 yılında yatırıma katkı oranı 107.354.363 TL olarak uygulanmıştır.

19. SERMAYE, YEDEKLER VE DİĞER ÖZKAYNAK KALEMLERİ

(a) Çıkarılmış sermaye ve sermaye düzeltme farkları

Grup'un 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla ödenmiş sermayesi 960.850.000 TL olup, her biri 1 TL nominal değerde 960.850.000 adet nama yazılı toplam 960.850.000 adet paya bölünmüştür (31 Aralık 2017: 960.850.000 TL nominal değerde 960.850.000 nama yazılı toplam 960.850.000 adet pay).

Grup'un 31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla, ortaklık yapısı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018		31 Aralık 2017	
	Nominal		Nominal	
	değer	%	değer	%
THY AO	960.850.000	100	960.850.000	100
Toplam	960.850.000	100	960.850.000	100
Sermaye düzeltme farkları	84.081		84.081	
Düzeltilmiş Sermaye	960.934.081		960.934.081	

960.850.000 TL nominal değerde 960.850.000 adet (A) grubu paylar, yönetim kurulu üyelerinin aday gösterilmesinde ve oy hakkında imtiyazı bulunmaktadır.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla 84.081 TL tutarındaki sermaye düzeltme farkları Grup'un ödenmiş sermaye tutarının enflasyona göre düzeltilmesinden kaynaklanan ve geçmiş yıllar zararına mahsup edilmemiş veya sermayeye eklenmemiş sermaye düzeltme farklarından oluşmaktadır (31 Aralık 2017: 84.081 TL).

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla Grup'un ortakları tarafından taahhüt edilen ödenmemiş sermayesi bulunmamaktadır.

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI

31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait

Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

19. SERMAYE, YEDEKLER VE DİĞER ÖZKAYNAK KALEMLERİ (DEVAMI)

(b) Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler

Önceki dönemlerin karından, kanun veya sözleşme kaynaklı zorunluluklar nedeniyle veya kar dağıtım dışındaki belli amaçlar için ayrılmış yedeklerdir. Bu yedekler, Grup'un yasal kayıtlarındaki tutarlar üzerinden gösterilmekte olup, konsolide finansal tabloların TFRS'ye uygun olarak hazırlanmasında ortaya çıkan farklılıklar geçmiş yıllar kar/zararıyla ilişkilendirilmektedir.

Grup'un 31 Aralık tarihleri itibarıyla kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler hesabının detayı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Birinci tertip genel kanuni yedek akçe	64.258.023	27.152.358
Toplam	64.258.023	27.152.358

TTK'nın 519 uncu maddesi uyarınca, yıllık ticari karın %5'i ödenmiş sermayenin %20'sine ulaşıncaya kadar birinci tertip genel kanuni yedek akçe; pay sahiplerine %5 oranında kar payı ödendikten sonra kardan pay alacak kişilere dağıtılacak toplam tutarın %10'u ise ikinci tertip genel kanuni yedek akçe olarak ayrılmaktadır.

Grup'un 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla birinci tertip genel kanuni yedek akçe tutarı ödenmiş/çıkarılmış sermayesinin %6,69'u oranında olup, ikinci tertip genel kanuni yedek akçe için herhangi bir sınır bulunmamaktadır. Söz konusu yedek akçeler Grup'un ödenmiş/çıkarılmış sermayesinin yarısını aşmadığı sürece, sadece zararların kapatılmasında, işlerin iyi gitmediği zamanlarda işletmeyi devam ettirmeye veya işsizliğin önüne geçmeye ve sonuçlarını hafifletmeye elverişli önlemler alınması için kullanılabilir.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla Grup'un geri alınmış payları bulunmamaktadır (31 Aralık 2017: bulunmamaktadır).

(c) Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler veya giderler

Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları/kayıpları:

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla (525.242) TL (31 Aralık 2017: 15.143.884 TL) tutarında kıdem tazminatı karşılığına ilişkin diğer kapsamlı gelir olarak muhasebeleştirilen aktüeryal kazanç veya kayıplardan oluşmaktadır.

(d) Kar veya zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler veya giderler

Yabancı para çevrim farkları

Grup'un 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla konsolide finansal tablolarında 2.620.459.102 TL (31 Aralık 2017: 1.350.230.063 TL) tutarında yabancı para çevrim farkı bulunmaktadır.

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI

31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait

Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

19. SERMAYE, YEDEKLER VE DİĞER ÖZKAYNAK KALEMLERİ (DEVAMI)

Geçmiş yıllar karları

Net dönem karı dışındaki birikmiş karlar bu kalemde netleştirilerek gösterilir. Özleri itibarıyla birikmiş kar niteliğinde olan olağanüstü yedekler de birikmiş kar sayılır ve bu kalemde gösterilir. Grup'un konsolide finansal tablolarındaki geçmiş yıllar karlarının dağılımı aşağıda verilmektedir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Geçmiş yıllar karları	649.444.524	390.002.053
Toplam	649.444.524	390.002.053

Net dönem karı/zararı

Grup'un 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla 661.857.133 TL tutarında net dönem karı bulunmaktadır (2017: 303.528.705 TL). Grup'un Vergi Usul Kanunu'na göre tuttuğu yasal defterlerindeki net dönem karı ise 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla 1.417.167.520 TL'dir (31 Aralık 2017: 927.684.203 TL).

Kontrol gücü olmayan paylar

Bağlı ortaklığın net varlıklarından ana ortaklığın doğrudan ve/veya dolaylı kontrolü dışında kalan paylara isabet eden kısımları Grup'un konsolide finansal durum tablosunda "kontrol gücü olmayan paylar" kalemi içinde sınıflandırılmıştır.

31 Aralık tarihinde sona eren yıllarda kontrol gücü olmayan payların hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2018	2017
Dönem başı bakiyesi	-	-
Konsolide edilen bağlı ortaklığın kontrol gücü olmayan paylarındaki değişim	2.428.400	-
Dönem karının kontrol gücü olmayan paylara atfolan kısmı	107.767	-
Dönem sonu bakiyesi	2.536.167	-

20. HASILAT VE SATIŞLARIN MALİYETİ

TFRS 15'in ilk uygulamasından dolayı Grup'un müşteri sözleşmelerinden elde edilen hasılatı üzerindeki etkisi Not 2.3'te açıklanmıştır.

31 Aralık tarihlerinde sona eren dönemlere ait hasılat detayı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak - 31 Aralık 2018	1 Ocak - 31 Aralık 2017
Uçak bakım gelirleri	2.433.733.422	1.466.339.056
Pool gelirleri	1.145.833.485	766.566.196
Komponent bakım gelirleri	990.558.841	693.457.366
Hat bakım gelirleri	847.775.425	645.324.323
Motor bakım gelirleri	197.720.372	156.627.239
Malzeme satış geliri	179.043.657	202.856.511
Diğer	135.425.604	109.340.052
Hasılat	5.930.090.806	4.040.510.743
Satışların maliyeti (-)	(4.699.790.524)	(3.338.358.776)
Brüt Kar	1.230.300.282	702.151.967

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI**31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait****Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar**

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

20. HASILAT VE SATIŞLARIN MALİYETİ (DEVAMI)

31 Aralık tarihlerinde sona eren dönemlere ait satışların maliyeti aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak - 31 Aralık 2018	1 Ocak - 31 Aralık 2017
Malzeme gideri	1.624.257.338	1.086.779.843
Personel gideri	1.269.421.892	925.500.949
Tamir gideri	698.947.188	411.545.660
Hizmet giderleri	428.350.477	316.707.333
Amortisman gideri	426.925.754	462.756.607
Nakliye gideri	151.977.458	83.765.759
Kira giderleri	24.774.177	17.606.649
Gümrük müşavirliği giderleri	21.656.212	12.706.754
Aydınlatma, ısıtma ve su giderleri	20.659.511	10.410.692
Ekipman kira giderleri	13.478.006	1.687.944
Diğer	19.342.511	8.890.586
	4.699.790.524	3.338.358.776

21. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ, PAZARLAMA SATIŞ DAĞITIM GİDERLERİ VE GENEL YÖNETİM GİDERLERİ

31 Aralık tarihlerinde sona eren hesap dönemine ait genel yönetim giderleri detayı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak - 31 Aralık 2018	1 Ocak - 31 Aralık 2017
Personel gideri	175.302.973	122.136.724
Amortisman gideri	79.321.766	82.336.115
Hizmet giderleri	58.046.844	38.981.667
Malzeme gideri	14.358.877	12.829.827
Kira giderleri	8.757.190	9.031.024
Aydınlatma, ısıtma ve su giderleri	8.532.794	7.927.512
Diğer	51.819.929	40.773.334
	396.140.373	314.016.203

31 Aralık tarihlerinde sona eren hesap dönemine ait pazarlama, satış ve dağıtım giderleri detayı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak - 31 Aralık 2018	1 Ocak - 31 Aralık 2017
Personel giderleri	14.486.847	9.286.239
Reklam tanıtım ve promosyon giderleri	9.262.046	3.840.700
Hizmet giderleri	4.195.137	3.224.412
Amortisman gideri	6.888.310	635.432
Malzeme gideri	1.579.844	545.768
Diğer	4.899.234	2.232.409
	41.311.418	19.764.960

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI**31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait****Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar**

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

21. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ, PAZARLAMA SATIŞ DAĞITIM GİDERLERİ VE GENEL YÖNETİM GİDERLERİ (DEVAMI)

31 Aralık tarihlerinde sona eren hesap dönemine ait araştırma ve geliştirme giderleri detayı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak - 31 Aralık 2018	1 Ocak - 31 Aralık 2017
Personel gideri	14.755.973	9.693.647
Hizmet giderleri	1.885.450	1.889.134
Amortisman gideri	474.655	287.266
Diğer	488.840	981.260
	17.604.918	12.851.307

22. ESAS FAALİYETLERDEN DİĞER GELİR/ GİDERLER

31 Aralık tarihlerinde sona eren dönemlere ait esas faaliyetlerden diğer gelirlerin detayı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak - 31 Aralık 2018	1 Ocak - 31 Aralık 2017
Sigorta, tazmin ve ceza gelirleri	5.676.135	2.238.827
Tesis bakım geliri	4.724.765	3.377.708
Ticari faaliyetlerden kur farkı gelirleri, net	4.480.843	1.151.278
Konusu kalmayan dava karşılıkları (Not 15)	3.985.888	3.557.018
Ticari alacaklardan vade farkı geliri	2.348.648	11.511.413
Diğer	10.281.036	7.869.096
	31.497.315	29.705.340

31 Aralık tarihlerinde sona eren dönemlere ait esas faaliyetlerden diğer giderlerin detayı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak - 31 Aralık 2018	1 Ocak - 31 Aralık 2017
Sözleşmeden doğan ceza giderleri (*)	26.945.923	8.151.874
Dava karşılık giderleri (Not 15)	4.168.327	18.601.089
İşe başlatmama (iş güvencesi) tazminat giderleri	2.795.829	387.992
Diğer	5.573.141	7.167.671
	39.483.220	34.308.626

(*) Grup, 1 Ocak 2018 TFRS 15'i uygulamıştır. TFRS 15'e göre 2018 yılında ödenecek sözleşmeden doğan ceza giderlerine ilişkin hesaplanan tutardan oluşmaktadır.

23. YATIRIM FAALİYETLERİNDEN GELİRLER VE GİDERLER

31 Aralık tarihlerinde sona eren hesap dönemine ait yatırım faaliyetlerinden giderlerin detayı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak - 31 Aralık 2018	1 Ocak - 31 Aralık 2017
Duran varlık satış zararları	33.765	236.743
	33.765	236.743

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI

31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait

Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

24. ÇEŞİT ESASINA GÖRE SINIFLANDIRILMIŞ GİDERLER

31 Aralık tarihlerinde sona eren hesap dönemlerine ait giderler fonksiyon bazında gösterilmiş olup detayları Not 20 ve 21’de yer almaktadır.

25. FİNANSMAN GELİRLERİ VE GİDERLERİ

31 Aralık tarihlerinde sona eren hesap dönemlerine ait finansman gelirleri detayı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak - 31 Aralık 2018	1 Ocak - 31 Aralık 2017
Kur farkı gelirleri	116.190.415	22.112.124
Faiz gelirleri	1.469.944	125.645
	117.660.359	22.237.769

31 Aralık tarihlerinde sona eren hesap dönemlerine ait finansman giderleri detayı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak - 31 Aralık 2018	1 Ocak - 31 Aralık 2017
Kıdem tazminatı faiz maliyeti (Not 17)	12.879.532	11.163.165
Kredi faiz giderleri	8.329.956	28.527.585
Banka masrafları	138.961	224.415
	21.348.449	39.915.165

26. DİĞER KAPSAMLI GELİR UNSURLARININ ANALİZİ

31 Aralık 2018 tarihinde sona eren hesap döneminde Grup’un kar veya zarardan yeniden sınıflandırılmayacak diğer kapsamlı geliri (15.669.126) TL tutarında gider (31 Aralık 2017: 9.762.848 TL tutarında gelir), kar veya zarar olarak yeniden sınıflandırılacak diğer kapsamlı geliri ise 1.270.229.039 TL tutarında gelir (31 Aralık 2017: 201.251.203 TL tutarında gelir) gerçekleşmiştir.

27. VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

31 Aralık tarihleri itibarıyla ticari dönem vergisiyle ilgili varlıklar aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Kurumlar vergi karşılığı	210.018.478	185.570.906
Peşin ödenen vergiler	(313.074.612)	(138.813.177)
Dönem karı vergi varlığı/ (yükümlülüğü)	(103.056.134)	46.757.729

31 Aralık tarihlerinde sona eren hesap dönemlerine ait vergi gideri detayı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak - 31 Aralık 2018	1 Ocak - 31 Aralık 2017
Cari dönem kurumlar vergi gideri	(181.245.875)	(178.584.404)
Ertelenmiş vergi (gideri)/ geliri	(71.133.451)	86.777.166
Sürdürülen faaliyetler vergi gideri	(252.379.326)	(91.807.238)

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI

31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait

Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

27. VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ (DEVAMI)

Kurumlar Vergisi

Grup, Türkiye’de geçerli olan kurumlar vergisine tabidir. Grup’un cari dönem faaliyet sonuçlarına ilişkin tahmini vergi yükümlülükleri için ekli konsolide finansal tablolarda gerekli karşılıklar ayrılmıştır.

Vergiye tabi kurum kazancı üzerinden tahakkuk ettirilecek kurumlar vergisi oranı ticari kazancın tespitinde gider yazılan vergi matrahından indirilemeyen giderlerin eklenmesi ve vergiden istisna kazançlar, vergiye tabi olmayan gelirler ve diğer indirimler (varsa geçmiş yıl zararları ve tercih edildiği takdirde kullanılan yatırım indirimleri) düşüldükten sonra kalan matrah üzerinden hesaplanmaktadır.

5 Aralık 2017 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 7061 sayılı “Bazı Vergi Kanunları İle Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” kapsamında 2018, 2019 ve 2020 yılları için kurumlar vergisi oranı yüzde 20’den yüzde 22’ye çıkarılmıştır.

31 Aralık 2018 tarihinde sona eren dönem itibarıyla, vergi mevzuatı uyarınca üçer aylık dönemler itibarıyla oluşan kazançlar üzerinden yüzde 22 (2017: yüzde 20) oranında geçici vergi hesaplanarak ödenmekte ve bu şekilde ödenen tutarlar yıllık kazanç üzerinden hesaplanan vergiden mahsup edilmektedir.

Türkiye’de vergi değerlendirmesiyle ilgili kesin ve kati bir mutabakatlaşma prosedürü bulunmamaktadır. Şirketler ilgili yılın hesap kapama dönemini takip eden yılın 1-25 Nisan tarihleri arasında vergi beyannamelerini hazırlamaktadır. Vergi Dairesi tarafından bu beyannameler ve buna baz olan muhasebe kayıtları 5 yıl içerisinde incelenerek değiştirilebilir.

Ertelenmiş Vergi Varlık ve Yükümlülükleri

Grup, vergiye esas yasal finansal tabloları ile TFRS’ye göre hazırlanmış konsolide finansal tabloları arasındaki farklılıklardan kaynaklanan geçici zamanlama farkları için ertelenmiş vergi varlığı ve yükümlülüğü muhasebeleşirmektedir. Söz konusu farklılıklar genellikle bazı gelir ve gider kalemlerinin vergiye esas finansal tablolar ile TFRS’ye göre hazırlanan finansal tablolarda farklı dönemlerde yer almasından kaynaklanmakta olup, söz konusu farklar aşağıda belirtilmektedir.

5 Aralık 2017 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 7061 sayılı kanun kapsamında, 31 Aralık 2018 ve 2017 tarihli konsolide finansal tablolarda ertelenmiş vergi varlık ve yükümlülükleri, geçici farkların 2018, 2019 ve 2020 yıllarında vergi etkisi oluşturacak kısmı için yüzde 22 vergi oranı ile, geçici farkların 2021 ve sonraki dönemlerde vergi etkisi oluşturacak kısmı için ise yüzde 20 oranı ile hesaplanmıştır.

31 Aralık tarihleri itibarıyla hesaplanan ertelenen vergi varlık/(yükümlülükleri) aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Sabit kıymetler	(232.863.942)	(132.849.183)
Stoklar	(127.405.311)	(42.439.496)
Kıdem tazminatı karşılığı	31.296.623	23.612.379
Şüpheli ticari alacaklar karşılığı	12.253.712	7.072.697
Dava karşılıkları	6.468.728	6.214.981
İzin karşılığı	5.558.175	4.359.674
Diğer	13.060.831	3.816.903
	(265.749.367)	(130.212.045)

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI**31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait****Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar**

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

27. VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ (DEVAMI)*Ertelenmiş Vergi Varlık ve Yükümlülükleri (devamı)*

31 Aralık tarihleri itibarıyla hesaplanan ertelenen vergi yükümlülükleri hareketi aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak - 31 Aralık 2018	1 Ocak - 31 Aralık 2017
Dönem başındaki ertelenmiş vergi yükümlülüğü	130.212.045	203.089.390
Yabancı para çevrim farkları	66.854.509	11.146.198
TFRS 9'un ilk uygulamasına ilişkin düzeltme (*)	1.968.879	-
Ertelenmiş vergi gideri/ (geliri)	71.133.451	(86.777.166)
Tanımlanmış emeklilik paylarındaki aktüeryal kayıpların vergi (geliri)/ gideri	(4.419.517)	2.753.623
Dönem sonu ertelenmiş vergi yükümlülüğü	265.749.367	130.212.045

(*) Grup, 1 Ocak 2018 tarihinde TFRS 9 'u uygulamıştır, seçilen geçiş yöntemine göre karşılaştırmalı bakiyeler yeniden düzenlenmemiştir.

31 Aralık tarihlerinde sona eren hesap dönemlerine ait vergi mutabakatı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak - 31 Aralık 2018	1 Ocak - 31 Aralık 2017
Vergi karşılığının mutabakatı:		
Faaliyetlerden elde edilen vergi öncesi kar	914.344.226	395.335.943
%22 vergi oranı ile hesaplanan vergi	(201.155.730)	(79.067.189)
Vergi etkileri:		
- çevrim farkları	(165.107.325)	(21.780.162)
- indirimler	22.454.444	10.335.165
- yatırım teşviği	107.354.363	-
- kanunen kabul edilmeyen giderler	(28.050.431)	(10.369.230)
- özkaynaktan pay alma muhasebesi	12.125.353	9.074.178
	(252.379.326)	(91.807.238)

28. PAY BAŞINA KAZANÇ

Pay başına karı azaltıcı etkisi bulunan (dilutive equity instruments) özkaynak kalemi bulunmamaktadır. Toplam hisse adedinin dönemler itibarıyla ağırlıklı ortalaması ve hisse başına karın hesaplaması aşağıda gösterildiği gibidir:

	1 Ocak - 31 Aralık 2018	1 Ocak - 31 Aralık 2017
1 Ocak itibarıyla toplam pay adedi (tam adet)	960.850.000	960.850.000
Çıkarılan yeni hisse adedi (tam adet)	-	-
31 Aralık itibarıyla pay adedi (tam adet)	960.850.000	960.850.000
Toplam hisse adedinin dönem içerisindeki ağırlıklı ortalaması (tam adet)	960.850.000	960.850.000
Dönem net karı	661.857.133	303.528.705
Pay başına kar (Kr)	68,88	31,59

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI

31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait

Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

29. KUR DEĞİŞİMİNİN ETKİLERİ

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihlerine ilişkin kur değişimin etkilerinin analizi Not 31’de yer almaktadır.

30. YÜKSEK ENFLASYONLU EKONOMİDE RAPORLAMA

Grup SPK’nın 17 Mart 2005 tarihinde aldığı karar doğrultusunda 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere enflasyon muhasebesi uygulamasına son vermiştir.

31. FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ

(a) Sermaye risk yönetimi

Grup, sermaye yönetiminde, bir yandan faaliyetlerinin sürekliliğini sağlamaya çalışırken, diğer yandan da borç ve özkaynak dengesini en verimli şekilde kullanarak karını artırmayı hedeflemektedir.

Grup’un sermaye yapısı açıklanan finansal borçları da içeren borçlar ve sırasıyla nakit ve nakit benzerleri, ödenmiş sermaye, yedekler ile geçmiş yıl karlarını içeren özkaynaklar kalemlerinden oluşmaktadır.

(b) Finansal risk faktörleri

Grup faaliyetleri nedeniyle piyasa riski (kur riski, gerçeğe uygun değer faiz oranı riski, nakit akımı faiz oranı riski ve fiyat riski), kredi riski ve likidite riskine maruz kalmaktadır. Grup’un risk yönetimi programı genel olarak mali piyasalardaki belirsizliğin, Grup finansal performansı üzerindeki potansiyel olumsuz etkilerinin minimize edilmesi üzerine odaklanmaktadır.

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI
31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait
Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar
(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

31. FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (DEVAMI)

(b) *Finansal Risk Faktörleri (devamı)*

31 Aralık 2018	Alacaklar				Bankalardaki Mevduat
	Ticari Alacaklar		Diğer Alacaklar		
	İlişkili Taraf	Diğer Taraf	İlişkili Taraf	Diğer Taraf	
Raporlama tarihi itibarıyla maruz kalınan azami kredi riski (*)	1.423.845.662	270.932.815	-	1.695.277	35.019.019
-Azami riskin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	13.712.912	-	-	-
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri	1.423.845.662	106.796.867	-	1.695.277	35.019.019
B. Koşulları yeniden görüşülmüş bulunan, aksi takdirde vadesi geçmiş veya değer düşüklüğüne uğramış sayılacak finansal varlıkların defter değeri	-	-	-	-	-
C. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	-	164.135.948	-	-	-
-teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	13.712.912	-	-	-
D. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değerleri	-	-	-	-	-
-Vadesi geçmiş (brüt defter değeri)	-	136.583.078	-	(51.766)	-
-Değer Düşüklüğü (-)	-	(136.583.078)	-	51.766	-
-Net değer teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-
-Vadesi geçmemiş (brüt defter değeri)	-	-	-	-	-
-Değer Düşüklüğü (-)	-	-	-	-	-
-Net değer teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-
E. Bilanço dışı kredi riski içeren unsurlar	-	-	-	-	-

(*) Tutarın belirlenmesinde, alınan teminatlar gibi, kredi güvenilirliğinde artış sağlayan unsurlar dikkate alınmamıştır.

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI
31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait
Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar
(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

31. FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (DEVAMI)

(b) *Finansal Risk Faktörleri (devamı)*

31 Aralık 2017	Alacaklar				Bankalardaki Mevduat
	Ticari Alacaklar		Diğer Alacaklar		
	İlişkili Taraf	Diğer Taraf	İlişkili Taraf	Diğer Taraf	
Raporlama tarihi itibarıyla maruz kalınan azami kredi riski (*)	1.143.125.609	139.490.209	1.341.909	460.847	11.410.411
-Azami riskin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	4.917.184	-	-	-
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri	1.143.125.609	46.528.472	1.341.909	460.847	11.410.411
B. Koşulları yeniden görüşülmüş bulunan, aksi takdirde vadesi geçmiş veya değer düşüklüğüne uğramış sayılacak finansal varlıkların defter değeri	-	-	-	-	-
C. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	-	92.961.737	-	-	-
-teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	4.917.184	-	-	-
D. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değerleri	-	-	-	-	-
-Vadesi geçmiş (brüt defter değeri)	-	103.820.029	-	(37.115)	-
-Değer Düşüklüğü (-)	-	(103.820.029)	-	37.115	-
-Net değer teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-
-Vadesi geçmemiş (brüt defter değeri)	-	-	-	-	-
-Değer Düşüklüğü (-)	-	-	-	-	-
-Net değer teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-
E.Bilanço dışı kredi riski içeren unsurlar	-	-	-	-	-

(*) Tutarın belirlenmesinde, alınan teminatlar gibi, kredi güvenilirliğinde artış sağlayan unsurlar dikkate alınmamıştır.

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI
31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait
Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar
(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

31. FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (DEVAMI)

(b) *Finansal Risk Faktörleri (devamı)*

Kredi riski yönetimi

Finansal aracın taraflarından birinin sözleşmeye bağlı yükümlülüğünü yerine getirememesi nedeniyle Grup'a finansal bir kayıp oluşturması riski, kredi riski olarak tanımlanır.

Grup'un kredi riski temel olarak ticari alacaklarına ilişkindir. Bilançoda gösterilen tutar Grup yönetiminin önceki tecrübelerine ve cari ekonomik şartlara bağlı olarak tahmin ettiği şüpheli alacaklar düşüldükten sonraki net tutardan oluşmaktadır. Grup'un kredi riski çok sayıda müşteriyle çalışıldığından dolayı dağılmış durumdadır ve önemli bir kredi risk yoğunlaşması yoktur.

Bilanço tarihi itibarıyla Grup'un vadesi geçmiş ticari alacaklardan karşılık ayrılmamış olanlara ilişkin aldığı nakit teminat ve teminat mektupları toplamı 13.712.912 TL'dir (31 Aralık 2017: 4.917.184 TL).

Bilanço tarihi itibarıyla, vadesi geçmiş ticari alacaklardan karşılık ayrılmış olanlara ilişkin alınan teminatlar bulunmamaktadır.

	Ağırlıklandırılmış ortalama zarar oranı %	Brüt defter değeri	Zarar karşılığı
Cari (vadesi geçmemiş)	2,15	88.386.836	1.853.074
Vadesi 1–30 gün geçenler	3,51	85.911.484	3.012.950
Vadesi 31–90 gün geçenler	5,81	94.711.517	5.500.813
Vadesi 91–180 gün geçenler	13,45	25.233.040	3.393.047
Vadesi 180+ gün geçenler	29,70	12.953.168	3.847.455
		307.196.045	17.607.339

Değer düşüklüğü

Ticari alacaklar için ayrılan şüpheli alacak karşılığı, dava konusu alacaklar için ayrılmış karşılıklar ve geçmiş tahsil edilememe tecrübesine dayanılarak hesaplanmış karşılıklardan oluşmaktadır. Grup'un 31 Aralık 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren hesap dönemlerine ait şüpheli alacak karşılığındaki değişimi aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak - 31 Aralık 2018	1 Ocak - 31 Aralık 2017
Dönem başı ayrılmış karşılık	103.820.029	112.855.047
TFRS 9'un ilk uygulamasına ilişkin düzeltme (*)	8.949.448	-
Yabancı para çevrim farkı	19.506.773	7.927.965
TFRS 9 cari dönem gideri	8.657.891	-
Cari dönem gideri	4.534.981	8.556.117
Tahsil edilen alacak	(8.886.044)	(25.519.100)
Dönem sonu bakiye	136.583.078	103.820.029

(*) Grup, 1 Ocak 2018 tarihinde TFRS 9'u uygulamıştır, seçilen geçiş dönemine göre karşılaştırmalı bakiyeler yeniden düzenlenmemiştir.

Likidite riski yönetimi

Likidite riski yönetimi ile ilgili esas sorumluluk, yönetim kuruluna aittir. Yönetim kurulu, Grup yönetiminin kısa, orta ve uzun vadeli fonlama ve likidite gereklilikleri için, uygun bir likidite riski yönetimi oluşturmuştur. Grup, likidite riskini tahmini ve fiili nakit akımlarını düzenli olarak takip etmek ve finansal varlık ve yükümlülüklerin vadelerinin eşleştirilmesi yoluyla yeterli fonların ve borçlanma rezervinin devamını sağlamak suretiyle yönetir.

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ
31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait
Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

31. FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (DEVAMI)

(b) Finansal Risk Faktörleri (devamı)

Likidite riski yönetimi(devamı)

Aşağıdaki tablo, Grup'un türev niteliğinde olmayan finansal yükümlülüklerinin vade dağılımını göstermektedir. Aşağıdaki tablolar, Grup'un yükümlülükleri iskonto edilmeden ve ödemesi gereken en erken tarihler esas alınarak hazırlanmıştır. Söz konusu yükümlülükler üzerinden ödenecek faizler aşağıdaki tabloya dahil edilmiştir.

Grup, tahmini ve fiili nakit akımlarını düzenli olarak takip ederek ve finansal varlıkların ve yükümlülüklerin vadelerinin eşleştirilmesi yoluyla yeterli fonların ve borçlanma rezervinin devamını sağlayarak, likidite riskini yönetir.

Likidite riski tabloları

31 Aralık 2018

Beklenen Vadeler	Defter Değeri	Sözleşme		3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
		Uyarınca Nakit Çıktılar	Nakit Toplamı			
Türev Olmayan Finansal Yükümlülükler						
Finansal borçlar	25.052.709	25.052.709	25.052.709	-	-	-
Ticari borçlar	529.284.510	530.482.980	530.482.980	-	-	-
Diğer borçlar	209.912.451	209.912.451	209.912.451	-	-	-
Toplam	764.249.670	765.448.140	765.448.140	-	-	-

31 Aralık 2017

Beklenen Vadeler	Defter Değeri	Sözleşme		3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
		Uyarınca Nakit Çıktılar	Nakit Toplamı			
Türev Olmayan Finansal Yükümlülükler						
Finansal borçlar	240.946	240.946	240.946	-	-	-
Ticari borçlar	367.807.757	368.054.849	368.054.849	-	-	-
Diğer borçlar	432.163.931	432.163.931	171.032.393	87.043.849	174.087.689	-
Toplam	800.212.634	539.328.188	539.328.188	87.043.849	174.087.689	-

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ
31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait
Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar
(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

31. FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ
(DEVAMI)

(b) Finansal Risk Faktörleri (devamı)

Piyasa riski yönetimi

Grup'un faaliyetleri öncelikle, aşağıda ayrıntılarına yer verildiği üzere, döviz kurundaki değişiklikler ile ilgili finansal risklere maruz kalmaktadır. Piyasa riskleri ayrıca, duyarlılık analizleri ile değerlendirilmektedir. Cari yılda Grup'un maruz kaldığı piyasa riskinde veya maruz kalınan riskleri yönetim ve ölçüm yöntemlerinde, önceki yıla göre bir değişiklik olmamıştır.

Kur riski yönetimi

Yabancı para cinsinden işlemler, kur riskinin oluşmasına sebebiyet vermektedir. Grup'un yabancı para cinsinden parasal ve parasal olmayan varlıklarının ve parasal ve parasal olmayan yükümlülüklerinin bilanço tarihi itibarıyla dağılımı aşağıdaki gibidir:

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ
31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait
Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar
(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

31. FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (DEVAMI)

(b) *Finansal Risk Faktörleri (devamı)*

Kur riski yönetimi (devamı)

Grup'un 31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla döviz pozisyonu aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018					31 Aralık 2017				
	TL Karşılığı	TL	Avro	GBP	Diğer	TL Karşılığı	TL	Avro	GBP	Diğer
1. Ticari Alacaklar	128.368.522	40.354.558	86.204.553	6.919	1.802.492	47.670.674	24.224.355	23.379.872	19.998	46.449
2a. Parasal Finansal Varlıklar	20.616.157	14.065.393	6.539.874	10.891	-	6.409.878	4.450.585	1.841.074	118.220	-
2b. Parasal Olmayan Finansal Varlıklar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Diğer	24.591.610	8.634.291	15.827.623	129.696	-	16.899.489	2.833.407	12.891.611	1.174.472	-
4. Dönen Varlıklar Toplamı (1+2+3)	173.576.290	63.054.242	108.572.050	147.506	1.802.492	70.980.041	31.508.347	38.112.557	1.312.690	46.449
5. Ticari Alacaklar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6a. Parasal Finansal Varlıklar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6b. Parasal Olmayan Finansal Varlıklar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8. Duran Varlıklar Toplamı (5)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9. Toplam Varlıklar (4+6)	173.576.290	63.054.242	108.572.050	147.506	1.802.492	70.980.041	31.508.347	38.112.557	1.312.689	46.449
10. Ticari Borçlar	166.123.457	103.580.635	52.971.882	4.764.143	4.806.797	79.957.822	50.273.923	25.092.318	3.366.439	1.225.142
11. Finansal Yükümlülükler	25.052.709	25.052.709	-	-	-	240.946	240.946	-	-	-
12a. Parasal Olan Diğer Yükümlülükler	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12b. Parasal Olmayan Diğer Yükümlülükler	321.936.108	306.832.775	14.755.561	36.783	310.988	336.789.408	333.155.571	3.347.986	7.866	277.985
13. Kısa Vadeli Yük. Toplamı (10+11+12)	513.112.273	435.466.119	67.727.443	4.800.927	5.117.785	416.988.176	383.670.440	28.440.304	3.374.305	1.503.127
14. Ticari Borçlar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15. Finansal Yükümlülükler	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16a. Parasal Olan Diğer Yükümlülükler	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16b. Parasal Olmayan Diğer Yükümlülükler	142.257.363	142.257.363	-	-	-	107.328.996	107.328.996	-	-	-
17. Uzun Vadeli Yük. Toplamı (14+15+16)	142.257.363	142.257.363	-	-	-	107.328.996	107.328.996	-	-	-
18. Toplam Yükümlülükler (13+17)	655.369.636	577.723.482	67.727.443	4.800.927	5.117.785	524.317.172	490.999.436	28.440.304	3.374.305	1.503.127
19. Net Yabancı Para Varlık / (Yükümlülük) Pozisyonu (9-13-17)	(481.793.346)	(514.669.240)	40.844.607	(4.653.421)	(3.315.293)	(453.337.131)	(459.491.089)	9.672.253	(2.061.616)	(1.456.678)
20. Parasal Kalemler Net Yabancı Para Varlık / (yükümlülük) pozisyonu (1+2-8-9-10)	(42.191.486)	(74.213.393)	39.772.545	(4.746.334)	(3.004.305)	(26.118.216)	(21.839.929)	128.627	(3.228.221)	(1.178.693)

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI**31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait Konsolide****Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar**

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

31. FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (DEVAMI)*(b) Finansal Risk Faktörleri (devamı)**Kur riski yönetimi (devamı)**Kur riskine duyarlılık*

Grup, başlıca TL, Avro ve İngiliz Sterlini (“GBP”) (2017: TL, Avro ve GBP) cinsinden kur riskine maruz kalmaktadır. Aşağıdaki tablo Grup’un TL, Avro ve GBP (2017: TL, Avro ve GBP) kurlarındaki %10’luk artışa ve azalışa olan duyarlılığını göstermektedir. %10’luk oran, üst düzey yöneticilere Grup içinde kur riskinin raporlanması sırasında kullanılan oran olup, söz konusu oran yönetimin döviz kurlarında beklediği olası değişikliği ifade etmektedir. Duyarlılık analizi sadece dönem sonundaki açık yabancı para cinsinden parasal kalemleri kapsar ve söz konusu kalemlerin dönem sonundaki %10’luk kur değişiminin etkilerini gösterir. Pozitif değer, kar/zararda ve diğer özkaynak kalemlerindeki artışı ifade eder.

**31 Aralık 2018
Vergi Öncesi Kar / (Zarar)**

	Yabancı paranın %10 değer kazanması	Yabancı paranın %10 değer kaybetmesi
1- TL net varlık / yükümlülüğü	(7.421.339)	7.421.339
2- TL riskinden korunan kısım (-)	-	-
3- TL net etki (1+2)	(7.421.339)	7.421.339
4- Avro net varlık / yükümlülük	3.977.255	(3.977.255)
5- Avro riskinden korunan kısım (-)	-	-
6- Avro net etki (4+5)	3.977.255	(3.977.255)
7- GBP net varlık / yükümlülüğü	(474.633)	474.633
8- GBP riskinden korunan kısım (-)	-	-
9- GBP net etki (7+8)	(474.633)	474.633
10- Diğer net varlık / yükümlülüğü	(300.430)	300.430
11- Diğer riskinden korunan kısım (-)	-	-
12- Diğer net etki (10+11)	(300.430)	300.430
TOPLAM (3+6+9+12)	(4.219.149)	4.219.149

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI
31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait Konsolide
Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

31. FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ
(DEVAMI)

(b) Finansal Risk Faktörleri (devamı)

Kur riski yönetimi (devamı)

Kur riskine duyarlılık (devamı)

31 Aralık 2017
Vergi Öncesi Kar / (Zarar)

	Yabancı paranın %10 değer kazanması	Yabancı paranın %10 değer kaybetmesi
1- TL net varlık / yükümlülüğü	(2.183.993)	2.183.993
2- TL riskinden korunan kısım (-)	-	-
3- TL net etki (1+2)	(2.184.493)	2.184.493
4- Avro net varlık / yükümlülük	12.863	(12.863)
5- Avro riskinden korunan kısım (-)	-	-
6- Avro net etki (4+5)	12.863	(12.863)
7- GBP net varlık / yükümlülüğü	(322.822)	322.822
8- GBP riskinden korunan kısım (-)	-	-
9- GBP net etki (7+8)	(322.822)	322.822
10- Diğer net varlık / yükümlülüğü	(117.869)	117.869
11- Diğer riskinden korunan kısım (-)	-	-
12- Diğer net etki (10+11)	(117.869)	117.869
TOPLAM (3+6+9+12)	(2.611.822)	2.611.822

c) Faiz oranı riski

Grup'un değişken faizli finansal aracı olmadığı için, faiz oranı riskine maruz kalmamaktadır.

TÜRK HAVA YOLLARI TEKNİK ANONİM ŞİRKETİ VE BAĞLI ORTAKLIĞI**31 Aralık 2018 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar**

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası (TL) olarak gösterilmiştir.)

32. FİNANSAL ARAÇLAR*Finansal Araçların Gerçeğe Uygun Değeri*

31 Aralık 2018	İtfa edilmiş maliyet değerinden gösterilen finansal varlıklar	İtfa edilmiş maliyet değerinden gösterilen finansal yükümlülükler	Kayıtlı değer	Not
<u>Finansal varlıklar</u>				
Nakit ve nakit benzerleri	35.019.019	-	35.019.019	4
Ticari alacaklar	1.694.778.477	-	1.694.778.477	7, 8
Diğer alacaklar	1.695.277	-	1.695.277	7, 10
<u>Finansal yükümlülükler</u>				
Finansal borçlar	-	25.052.709	25.052.709	6
Ticari borçlar	-	529.284.510	529.284.510	7, 8
Diğer borçlar	-	209.912.451	209.912.451	7, 10
31 Aralık 2017	Krediler ve alacaklar	İtfa edilmiş değerlerden gösterilen finansal yükümlülükler	Kayıtlı değer	Not
<u>Finansal varlıklar</u>				
Nakit ve nakit benzerleri	11.410.411	-	11.410.411	4
Ticari alacaklar	1.282.615.818	-	1.282.615.818	7, 8
Diğer alacaklar	1.802.756	-	1.802.756	7, 10
<u>Finansal yükümlülükler</u>				
Finansal borçlar	-	240.946	240.946	6
Ticari borçlar	-	367.807.757	367.807.757	7, 8
Diğer borçlar	-	432.163.931	432.163.931	7, 10

33. BİLANÇO TARİHİNDEN SONRAKİ OLAYLAR

Yoktur.